

DRŽAVNI INSPEKTORAT

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU
INSPEKCIJE ZAŠTITE OKOLIŠA
za 2024. godinu**

Zagreb, travanj 2025.

Sadržaj	stranica
1. UVOD	3
2. OPĆI PODACI O INSPEKCIJI ZAŠTITE OKOLIŠA	3
2.1. Nadležnost	3
2.2. Ciljevi i prioriteti	4
2.3. Struktura i administrativni kapaciteti	5
3. PLAN I PROGRAM RADA U 2024. GODINI	6
3.1. Planirani inspekcijski nadzori	6
3.2. Neplanirani inspekcijski nadzori	7
3.3. Unaprjeđenje rada i suradnja inspekcije	7
3.3.1. Suradnja s drugim tijelima državne uprave	7
3.3.2. Međunarodna suradnja	8
4. PROVEDBA PLANA I PROGRAMA RADA	8
4.1. Planirani inspekcijski nadzori	8
4.1.1. Nadzor odlagališta otpada	9
4.1.2. Nadzor ovlaštenika za gospodarenje otpadom	11
4.1.3. Nadzor pošiljaka otpada u prekograničnom prometu	14
4.1.4. Nadzor izrade te provedbe mjera zaštite zraka iz akcijskih planova koje su izdala nadležna tijela u jedinicama lokalne samouprave i mjera za smanjivanje razina prizemnog ozona za poboljšanje kvalitete zraka u Republici Hrvatskoj	17
4.1.5. Nadzor provedbe i obveza u sustavu obavješćivanja i upozoravanja vezano za kvalitetu zraka	19
4.1.6. Nadzor ETS postrojenja	20
4.2. Neplanirani inspekcijski nadzori	21
4.2.1. Nadzori po predstavkama (prijavama)	21
4.2.2. Izvanredni događaji	22
4.3. Unaprjeđenje rada i suradnja inspekcije	25
4.4. Pokazatelji provedbe plana i programa	29
5. ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE O PROVEDENIM KOORDINIRANIM INSPEKCIJSKIM NADZORIMA U OKVIRU MEĐUSOBNE SURADNJE S DRUGIM INSPEKCIJAMA U PODRUČJU OKOLIŠA	31
6. OCJENA PRIMJENE PROPISA O ZAŠTITI OKOLIŠA	40
6.1. Zakon o zaštiti okoliša	40
6.2. Zakon o zaštiti zraka	40
6.3. Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja	40
6.4. Zakon o gospodarenju otpadom	41
6.5. Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja	41
7. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE RADA	42

POPIS KRATICA

CGO	Centar za gospodarenje otpadom
eGOP	Platforma za elektroničko poslovanje tijela državne uprave
EK	Europska komisija
EU	Europska unija
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
IMPEL	Europska mreža za kontrolu provedbe okolišnog zakonodavstva (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law)
IRAM	Metoda integrirane procjene rizika (Integrates Risk Assessment)
IZO	inspekcija zaštite okoliša Državnog inspektorata
JLS	jedinica/e lokalne samouprave
KB	ključni broj otpada
Ministarstvo	Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj
ROO	Registar onečišćavanja okoliša
PGO	plan gospodarenja otpadom
TAIEX	Tehnička pomoć i razmjena informacija (Technical Assistance and Information Exchange)
TOOS	tvori koje oštećuju ozonski sloj

1. UVOD

Godišnje izvješće o radu IZO izrađeno je temeljem odredbe članka 256. Zakona o zaštiti okoliša (NN, br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18). Izvješće se sastoji od sedam cjelina i obuhvaća podatke i informacije o provedbi plana i programa rada, podatke i informacije o poduzetim mjerama radi primjene propisa iz nadležnosti IZO, zajedničko izvješće o provedenim koordiniranim inspekcijskim nadzorima i drugim aktivnostima u okviru suradnje s drugim inspekcijama u području okoliša te prijedloge za unapređenje inspekcijskog nadzora u području okoliša.

Izvješće daje pregled ustroja i organizacije IZO s opisom ljudskih potencijala, obuhvaća provedbu godišnjeg plana rada s pokazateljima o primjeni propisa čiju provedbu nadzire IZO kao i sankcijama za njihovo nepoštivanje.

U Izvješću se prati provedba aktivnosti koje je IZO provodila u međunarodnoj suradnji kao i suradnji sa svim drugim tijelima koja u okviru svojih nadležnosti sudjeluju u sustavnoj primjeni i provođenju propisa u području zaštite okoliša.

2. OPĆI PODACI O INSPEKCIJI ZAŠTITE OKOLIŠA

2.1. Nadležnost

IZO obavlja inspekcijski nadzor pravnih i fizičkih osoba – obrtnika u cilju kontrole primjene odredbi Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o zaštiti zraka (NN, br. 127/19, 57/22, 136/24), Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN, br. 127/19), Zakona o gospodarenju otpadom (NN, br. 84/21, 142/23 – Odluka USRH), Zakona o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN, br. 14/19), Zakona o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti (NN, br. 66/19), Zakona o provedbi Uredbe (EU) br. 1257/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o recikliranju brodova i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 i Direktive 2009/16/EZ (NN, br. 96/19), Zakona o provedbi Uredbe (EU) br. 2019/1021 o postojanim organskim onečišćujućim tvarima (NN, br. 54/20) i Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN, br. 107/03, 144/12) te cca 100 provedbenih propisa donesenih na temelju tih zakona kao i direktno primjenjive uredbe Europske unije iz područja nadležnosti IZO.

Temeljem ovih propisa IZO u okviru svoje nadležnosti nadzire obvezu provođenja mjera iz rješenja o procjeni utjecaja na okoliš te okolišne dozvole, nadzire izvore emisije onečišćujućih tvari u zrak, kvalitetu zraka, sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova, postupanje s tvarima koje oštećuju ozonski sloj i fluoriranim stakleničkim plinovima, gospodarenje otpadom, poduzima mjere radi uklanjanja negativnih posljedica na okoliš uslijed izvanrednih događaja, nadzire prekogranični promet otpada i drugo u okviru široke nadležnosti.

Osnovne zadaće IZO su nadzor primjene propisa, sankcioniranje u slučaju povrede propisa i osiguravanje informacija javnosti o svom radu. Slijedom toga, IZO obavlja sljedeće poslove:

a) nadzor primjene propisa:

- provodi inspekcijski nadzor vezano za primjenu propisa iz područja nadležnosti,
- sudjeluje u koordiniranim inspekcijskim nadzorima,
- organizira, priprema i izrađuje preporuke za provedbu inspekcijskih nadzora,

- koordinira i provodi sustavne tematske inspekcijske nadzore,
 - prati primjenu, predlaže promjene i sudjeluje u izradi propisa iz djelokruga IZO
- b) sankcioniranje u slučaju povrede propisa:
- rješava u upravnom postupku,
 - izdaje (obavezne) prekršajne naloge, podnosi optužne prijedloge i kaznene prijave,
 - sudjeluje u glavnim raspravama na općinskim sudovima u svojstvu svjedoka,
 - sudjeluje u prethodnom postupku povodom kaznenih djela temeljem zahtjeva državnog odvjetništva
- c) osiguravanje informacija javnosti:
- priprema prijedloge pismena Hrvatskom saboru, Vladi Republike Hrvatske, Uredu predsjednika Republike Hrvatske, državnom odvjetništvu, pučkoj pravobraniteljici, državnim tijelima, nevladinim udrugama,
 - priprema obavijesti službama za informiranje i odgovora na upite građana
- d) ostalo:
- sudjeluje u ostvarivanju suradnje s drugim tijelima državne uprave i JLS, a osobito s drugim inspekcijskim službama,
 - sudjeluje u stručnom usavršavanju IZO te sudionika sustava zaštite okoliša,
 - sudjeluje u poslovima međunarodne suradnje.

2.2. Ciljevi i prioriteti

Dugoročni strateški cilj IZO je zaštita i očuvanje okoliša, u koju svrhu su i definirane tri mjere u Provedbenom programu Državnog inspektorata za razdoblje 2021.-2024.

- ✓ Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području industrijskog onečišćenja
- ✓ Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području zaštite zraka, zaštite ozonskog sloja i klimatskih aktivnosti
- ✓ Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području gospodarenja otpadom.

Ove mjere doprinose i ispunjavanju ostvarenja cilja „Samodostatnost u hrani i niskougljična energetska tranzicija“ kao jednog od zadanih ciljeva Programa Vlade RH 2020.-2024.

Odgovornost svake inspekcije, pa tako i IZO, je osigurati primjenu propisa koju je ovlaštena nadzirati na učinkovit, stručan, jedinstven i integriran način. Provođenje regulative je bitna i jaka veza u regulatornom lancu za kojeg je preduvjet jedinstvena i integrirana okolišna regulativa s dobrim tehničkim standardima.

Osnovne zadaće IZO su nadzor primjene propisa radi usklađenosti nadziranih osoba s propisima u području zaštite okoliša kao i poticaj njene primjene s ciljem unapređenja kvalitete okoliša i života građana te sprečavanja onečišćenja, štete i ozbiljnih nesreća.

Ispunjavanje tog cilja osigurava se:

- provođenjem koordiniranih i drugih tematskih nadzora,
- naređivanjem i po potrebi prisilnim izvršenjem inspekcijskih mjera u okviru ovlasti,
- edukacijom i treningom te aktivnom ulogom i sudjelovanjem u EU mrežama.

U svrhu ispunjavanja te zadaće, a s obzirom na trenutni broj inspektora zaštite okoliša u odnosu na brojnost obveznika primjene propisa, kao i njihov različit utjecaj na stanje okoliša, nužnost u radu inspekcije je određivanje prioriteta prilikom planiranja provedbe inspekcijskih nadzora, a od posebne je važnosti permanentna edukacija inspektora kako bi se ovi nadzori obavljali na učinkovit, stručan, jedinstven i integriran način. Također je nužno uspostaviti učinkovitiji zakonski okvir za izvršenje inspekcijskih rješenja o uklanjanju otpada putem treće osobe.

Planiranjem i provedbom sustavnih i koordiniranih inspekcijskih nadzora i jačanjem administrativnih kapaciteta inspekcije, doprinosi se povećanju odgovornosti nadziranih osoba u primjeni propisa iz područja zaštite okoliša i time očuvanju svih sastavnica okoliša.

2.3. Struktura i administrativni kapaciteti

U razdoblju 1.01. - 31.12.2024. IZO je svoje aktivnosti provodila u sastavu Sektora za nadzor zaštite okoliša, zaštite prirode i vodopravni nadzor u Središnjem uredu Državnog inspektorata te u područnim uredima Državnog inspektorata, a sukladno Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN, br. 97/20, 119/20) i Pravilniku o unutarnjem redu Državnog inspektorata. Na poslovima inspektora zaštite okoliša je s danom 31.12.2024. bilo zaposleno 55 inspektora.

IZO je svoje aktivnosti provodila u okviru 4 službe Sektora za nadzor zaštite okoliša, zaštite prirode i vodopravni nadzor, i to:

1. Služba nadzora u području industrijskog onečišćenja
2. Služba nadzora u području zaštite zraka i klimatskih promjena
3. Služba nadzora u području gospodarenja otpadom
4. Služba za međunarodnu suradnju inspekcije zaštite okoliša i ujednačavanje prakse Europske unije.

U područnim uredima IZO je svoje aktivnosti provodila u okviru službi za nadzor zaštite okoliša i vodopravnu inspekciju u sjedištima područnih ureda (Osijek, Rijeka, Split, Varaždin, Zagreb) te u 19 ispostava područnih ureda.

Za razliku od pojedinih inspekcijskih tijela koja su opseg svoga nadzora suzila na specijalizirana područja nadležnosti, inspektori zaštite okoliša obavljanjem nadzora pokrivaju mnogobrojnu legislativu iz svoje nadležnosti. Pritom treba naglasiti da IZO nadzire pravne i fizičke osobe - obrtnike svih djelatnosti, odnosno da svaka pravna i fizička osoba - obrtnik u Republici Hrvatskoj može biti predmet nadzora IZO. Također, za inspekcijske nadzore postrojenja koja su obveznici ishođenja okolišne dozvole traže se iznimna opća tehnička znanja, poznavanje referentnih dokumenata o najboljim raspoloživim tehnikama te osobite organizacijske i komunikacijske vještine. Sve ovo pokazuje složenost i zahtjevnost obavljanja poslova inspektora zaštite okoliša.

3. PLAN I PROGRAM RADA U 2024. GODINI

Inspekcijski nadzori u području okoliša provode se sukladno godišnjem planu i programu rada Državnog inspektorata vodeći računa o odredbama članka 227. Zakona o zaštiti okoliša. Godišnji plan i program se u cilju obavljanja koordiniranih nadzora usklađuje s godišnjim planovima i programima rada drugih inspekcija Državnog inspektorata kao i drugih tijela državne uprave.

Plan se temelji na strateškim dokumentima zaštite okoliša, podacima iz baza podataka Informacijskog sustava zaštite okoliša Ministarstva te bazama podataka IZO i ostalih izvora (Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, Državni zavod za statistiku) na nacionalnoj razini. U određivanju prioriteta za planiranje inspekcijskih nadzora uzimaju se u obzir prije svega rizici i utjecaj na okoliš djelatnosti operatera u odnosu na onečišćenja zraka i proizvodnju otpada, proizvodni kapacitet, složenost tehnološkog procesa, mogući rizik kod upotrebe ili skladištenja opasnih tvari, prethodna usklađenost operatera s odredbama propisa, te potreba provedbe novih propisa.

Polazište za izradu plana rada IZO u 2024. godini bila je Zakonom o zaštiti okoliša propisana obveza provedbe koordiniranih nadzora operatera postrojenja kao obveznika okolišne dozvole i operatera koji proizvode ili skladište opasne tvari, kontinuitet provedbe sustavnih nadzora, saznanja o mogućem negativnom utjecaju na okoliš temeljem određenih pokazatelja i/ili subjektivnim razlozima odnosno percepciji javnosti, obveza provedbe kontrole izvršenja rješenja kao i kontrola mjera naređenih na zapisnik, te obveza stručnog osposobljavanja i unaprjeđenja rada. Koordinirani inspekcijski nadzori provode se temeljem Zakona o zaštiti okoliša, od strane inspektora zaštite okoliša i drugih suradnih inspektora nadležnih temeljem posebnih propisa za pojedine sastavnice i opterećenja okoliša.

Tematskim nadzorima obuhvaćene su pravne i fizičke osobe - obrtnici koje se na području Republike Hrvatske bave određenom djelatnošću npr. obavljanjem djelatnosti gospodarenja opasnim i/ili neopasnim otpadom, odlaganjem otpada, te prekograničnim prometom otpada. Nadzori IZO se detaljnije razrađuju u mjesečnim i tjednim planovima rada ovisno o temama određenim godišnjim planom rada, kao i zahtjevima/pritužbama drugih državnih tijela, nevladinih organizacija i građana.

3.1. Planirani inspekcijski nadzori

Slijedom prethodno navedenog, u 2024. godini bili su planirani slijedeći tematski nadzori:

- koordinirani inspekcijski nadzori operatera postrojenja koji podliježu obvezi ishođenja okolišne dozvole i područja postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari u količinama koje mogu uzrokovati velike nesreće (Seveso postrojenja). Koordinirani nadzori planirani su prema posebnom programu rada i u njima osim inspektora zaštite okoliša sudjeluju i drugi inspektori Državnog inspektorata nadležni za nadzor primjene propisa kojim se uređuje zaštita pojedinih sastavnica okoliša i zaštita od nepovoljnog utjecaja i štetnog utjecaja opterećenja na pojedine sastavnice i okoliš u cjelini te inspektori zaštite od požara i inspektori civilne zaštite Ministarstva unutarnjih poslova;
- nadzor odlagališta otpada u smislu kontrole provedbe njihove sanacije i izvršenja zadaća propisanih programom aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara;
- nadzor prekograničnog prometa otpadom;
- nadzor pročištaća komunalnih otpadnih voda;
- nadzor bioplinskih postrojenja;

- nadzor izrade te provedbe mjera zaštite zraka iz akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka u Republici Hrvatskoj;
- nadzor provedbe i obveza u sustavu obavješćivanja i upozoravanja vezano za kvalitetu zraka;
- nadzor operatera postrojenja koji su uključeni u sustav trgovanja stakleničkih plinova (ETS postrojenja).

U svrhu učinkovite provedbe planiranih aktivnosti za ove su tematske cjeline zaduženi inspektori zaštite okoliša – koordinatori.

Osim ovih ciljanih nadzora planirano je i obavljanje kontrola izvršenja rješenja kao i kontrolnih nadzora na temelju mjera danih na zapisnik te nadzor drugih gospodarskih subjekata koji nisu obuhvaćeni tematskim nadzorima.

3.2. Neplanirani inspekcijski nadzori

Osim unaprijed planiranih subjekata nadzora, obavljaju se i nadzori povodom podnesaka drugih tijela državne uprave, nevladinih organizacija i građana, u kojima se ukazuje na moguće povrede propisa iz područja okoliša, a koji prema dosadašnjem iskustvu IZO čine do 30 % svih obavljenih nadzora.

3.3. Unaprijeđenje rada i suradnja inspekcije

S obzirom na složenost inspekcijskog nadzora u području zaštite okoliša, izuzetno veliki broj propisa koji se primjenjuju u području zaštite okoliša, kao i na činjenicu da je široki raspon zvanja koja su predviđena kao moguća za obavljanje poslova inspektora zaštite okoliša, važno je da se inspektori zaštite okoliša redovito educiraju i razmjenjuju znanja i iskustva kako bi njihova postupanja bila ujednačena.

U cilju unaprijeđenja rada i stjecanja stručnih znanja u primjeni propisa, tijekom 2024. godine bilo je planirano aktivno sudjelovanje IZO na radionicama u sklopu EU projekata kao i aktivnosti IZO koje se provode u okviru međunarodnih mreža, naročito u provedbi projekata IMPEL-a. Također je planirana daljnja suradnja sa ostalim nadležnim tijelima za provedbu propisa iz područja zaštite okoliša kroz neposrednu razmjenu informacija i iskustva.

IZO u kontroli provedbe propisa planira kontinuiranu suradnju s drugim tijelima državne uprave kroz koordinirane inspekcijske nadzore u području okoliša, inspekcijske nadzore prekograničnog prometa otpadom i druge zajedničke nadzore.

Usporedno s time kontinuirano se planiraju aktivnosti na unapređenju znanja inspektora i razmjeni iskustava, razvitak alata za planiranje, provođenje i izvještavanje o inspekcijskim aktivnostima.

3.3.1. Suradnja s drugim tijelima državne uprave

Koordinirani inspekcijski nadzori temeljem Zakona o zaštiti okoliša provode se kontinuirano od 2007. godine radi nadzora operatera postrojenja koji podliježu obvezi ishođenja okolišne dozvole i područja postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari u količinama koje mogu uzrokovati velike nesreće (Seveso postrojenja). U koordiniranim inspekcijskim nadzorima osim IZO koja ima ulogu koordinatora, ovisno o djelatnosti nadzirane osobe sudjeluju i slijedeći inspektori Državnog inspektorata: vodopravni inspektori, sanitarni inspektori, elektroenergetski inspektori, inspektori opreme pod tlakom, inspektori rada u području zaštite na radu, rudarski inspektori, veterinarski inspektori, poljoprivredni inspektori i inspektori zaštite prirode te inspektori zaštite od požara i inspektori civilne zaštite MUP-a.

3.3.2. Međunarodna suradnja

Aktivno sudjelovanje i suradnja inspektora zaštite okoliša Državnog inspektorata Republike Hrvatske kroz rad u međunarodnim organizacijama, mrežama i projektima predstavlja jedan od načina jačanja kapaciteta IZO za uspješniju provedbu i kontrolu provedbe EU zakonodavstva, usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s odredbama i obvezama koje proizlaze iz EU i međunarodnog zakonodavstva, omogućuje neposrednu razmjenu iskustava, informacija i znanja s drugim inspektorima (prvenstveno iz EU) te usklađivanje inspekcijskog postupanja u svim zemljama članicama.

U 2024. godini bio je planiran nastavak sudjelovanja IZO u radu i aktivnostima međunarodnih mreža, naročito IMPEL mreže, Tehničke radne grupe za SEVESO inspekciju (TWG2), te sudjelovanje inspektora zaštite okoliša kao stručnjaka u TAIX¹ instrumentu.

4. PROVEDBA PLANA I PROGRAMA RADA

4.1. Planirani inspekcijski nadzori

Sukladno planu i programu rada, tijekom 2024. godine IZO je obavila planirane koordinirane inspekcijske nadzore operatera postrojenja koji podliježu obvezi ishođenja okolišne dozvole kao i primjene propisa kojim se uređuje sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (Seveso postrojenja).

Obavljeni su slijedeći planirani tematski nadzori odnosno nadzori:

- 202 odlagališta otpada pri čemu je obavljeno 249 inspekcijska nadzora
- 1.202 pošiljke otpada u prekograničnom prometu otpadom
- 10 JLS vezano na provedbu mjera iz akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka
- 13 JLS vezano na provedbu i obvezu obavješćivanja i upozoravanja vezano za kvalitetu zraka;
- 15 operatera postrojenja na 20 lokacija koji su uključeni u sustav trgovanja stakleničkih plinova (ETS postrojenja).

Tematski nadzori bioplinskih postrojenja prebačeni su u 2025. godinu obzirom na promjene u nadležnosti vezano za kriterije za ukidanje statusa otpada za otpad čijom obradom nastaje gnojidbeni proizvod. Sukladno članku 4. stavku 2. Pravilnika o ukidanju statusa otpada („Narodne novine“, broj 55/23), navedeni kriteriji su propisani zakonodavnim okvirom kojim se uređuju gnojidbeni proizvodi, a koji su u nadležnosti tijela nadležnog za poljoprivredu.

Također je umjesto nadzora pročistaća komunalnih otpadnih voda kao tematski nadzor obavljen nadzor 139 ovlaštenika za gospodarenje otpadom pri čemu je obavljeno 320 inspekcijskih nadzora, a IZO je sudjelovala i u nadzoru ugostiteljskih objekata u sklopu tematske akcije „turistička sezona“.

¹ Technical Assistance and Information Exchange - instrument kratkoročne tehničke pomoći Europske unije namijenjen institucionalnoj suradnji između tijela javne uprave država članica Europske unije i država korisnica

4.1.1. Nadzor odlagališta otpada

Sukladno Programu aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2024. godini (Zaključak Vlade RH, KLASA: 022-03/24-07/13, URBROJ: 50301-29/23-24-2, od 31. siječnja 2024.) i Planu rada Državnog inspektorata za 2024. godinu IZO je obavila nadzore odlagališta neopasnog otpada. Nadzori su provedeni u razdoblju od svibnja do srpnja u suradnji s inspekcijom Ministarstva unutarnjih poslova i predstavnicima JLS.

Naglasak pri obavljanju inspekcijskih nadzora stavljen je na ispunjavanje uvjeta propisanih Programom aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku prije početka i tijekom turističke sezone, usklađenost rada odlagališta s izdanom dozvolom za gospodarenje otpadom, posjedovanje dozvole za gospodarenje otpadom propisane Zakonom o gospodarenju otpadom, redoslijed i dinamiku zatvaranja odlagališta te status tijeka sanacija odlagališta.

Sanacija odlagališta otpada propisana je Planom gospodarenja otpadom RH za razdoblje od 2023. - 2028. godine (NN, br. 84/23). Navedenim Planom gospodarenja otpadom, odnosno Mjerom 11., određeno je da će se sanacija odlagališta neopasnog otpada provesti do kraja 2028. godine.

IZO je u 2024. godini obavila nadzor **202** odlagališta otpada od čega 77 aktivnih odlagališta, 102 zatvorena odlagališta, 19 „divljih odlagališta“ i 4 odlagališta građevnog otpada pri čemu je provedeno ukupno 249 inspekcijskih nadzora od čega 110 nadzora na aktivnim odlagalištima, 110 nadzora na zatvorenim odlagalištima, 25 nadzora na „divljim“ odlagalištima i 4 nadzora na odlagalištima građevnog otpada.

Nadzor zatvorenih odlagališta neopasnog otpada potrebno je provoditi tijekom 30 godina od zatvaranja sukladno odredbama Pravilnika o odlagalištima otpada (NN, br. 4/23).

Tablica br. 1. Broj nadziranih odlagališta po statusu i županijama u 2024. godini

Red. br.	Županija	Broj nadziranih odlagališta					Ukupno
		Aktivna odlagališta		Odlagališta građevnog otpada	Zatvorena odlagališta	„Divlja odlagališta“	
		Ukupno	Bez dozvole*				
1.	Ličko-senjska	6	2		5		11
2.	Primorsko-goranska	1			10		11
3.	Istarska	3	1	4	7	1	15
4.	Zadarska	3	2		4	3	10
5.	Šibensko-kninska	3			6	2	11

6.	Splitsko-dalmatinska	10	4		6	3	19
7.	Dubrovačko-neretvanska	6	2		3	1	10
8.	Karlovačka	3	1		4		7
9.	Sisačko-moslavačka	5			4		9
10.	Virovitičko-podravska	3	1		5		8
11.	Požeško-slavonska	2					2
12.	Brodsko-posavska	3	1		3		6
13.	Osječko-baranjska	7			10		17
14.	Vukovarsko-srijemska	3			3	2	8
15.	Koprivničko-križevačka	3			9	3	15
16.	Bjelovarsko-bilogorska	4			4	1	9
17.	Varaždinska	1			5	3	9
18.	Međimurska	1			7		8
19.	Krapinsko-zagorska	4			3		7
20.	Zagrebačka	5	1		4		9
21.	Grad Zagreb	1					1
	Ukupno:	77	15	4	102	19	202

* dozvola za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom

Prema podacima iz inspekcijskih nadzora provedenih u 2024. godini, od 77 nadziranih aktivnih odlagališta njih 60 je sanirano u cijelosti ili djelomično (pojedine faze sanacije), na 15 je sanacija u tijeku (bilo da se radi o pripremnim radnjama prije početka radova ili izvođenju radova na odlagalištu), a na 2 odlagališta sanacija uopće nije započela. Od 102 zatvorena odlagališta njih 59 je sanirano u cijelosti ili djelomično, na 33 je sanacija u tijeku, a na 10 sanacija nije započela. Od 19 nadziranih „divljih odlagališta“ sanirano je 4, kod 3 je sanacija u tijeku, a na 12 sanacija nije započela.

Do kraja 2024. godine izgrađena su 4 centra za gospodarenje otpadom od predviđenih 11 centara koji se trebaju izgraditi sukladno Mjeri 5. Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. - 2028. godine (NN, br. 84/23).

U funkciji su 3 centra za gospodarenje otpadom: CGO Marišćina u Primorsko-goranskoj županiji, CGO Kaštijun u Istarskoj županiji i CGO Bikarac u Šibensko – kninskoj županiji, a centar za gospodarenje otpadom CGO Biljane Donje u Zadarskoj županiji je u probnom radu. Izgradnja preostalih centara za gospodarenje otpadom predviđena je do kraja 2028. godine.

Odredbom članka 29. Zakona o gospodarenju otpadom propisano je da je osoba koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom dužna ishoditi dozvolu za gospodarenje otpadom odnosno odlagališta na kojima se odlaže otpad moraju imati dozvolu za postupak odlaganja otpada (D1).

Od 77 nadziranih aktivnih odlagališta otpada njih 62 ima dozvolu za odlaganje otpada, a od 4 odlagališta građevnog otpada 1 ima dozvolu za odlaganje otpada.

Zbog utvrđenih nepravilnosti u nadzorima dano je 30 mjera na zapisnik od kojih je 29 izvršeno. Doneseno je ukupno 12 rješenja od čega 10 rješenja temeljem Zakona o gospodarenju otpadom od kojih je 8 izvršeno, a 1 rješenje nije izvršeno u cijelosti te je doneseno rješenje o izvršenju i 2 rješenja temeljem Zakona o zaštiti okoliša koja su izvršena. Također je izdano 7 prekršajnih naloga i podnesen 1 optužni prijedlog.

Prema podacima kojima raspolaže IZO, tijekom 2024. evidentirano je 10 požara na odlagalištima otpada od čega 6 u kontinentalnom dijelu (na aktivnim odlagalištima Čuić Brdo u Općini Rakovica, Kutina u Kutini, Baćanska u Općini Davor, Beli Manastir u Belom Manastiru i Stara ciglana u Županji, te na divljem odlagalištu u Općini Đulovac), a 4 na jadranskom području Republike Hrvatske (na aktivnim odlagalištima Diklo u Zadru, Jagodnja Gornja u Općini Polača, Karepovac u Splitu, i Lovornik u Pločama). Uzroci požara su nepoznati. U 2024. godini evidentirano je 6 požara više nego u 2023. godini kada ih je zabilježeno 4, te se u 2024. godini nakon nekoliko godina kontinuiranog pada broja požara bilježi povećani broj požara na odlagalištima.

U 2024. godini 15 odlagališta neopasnog otpada nije imalo dozvolu za odlaganje otpada. Povećani broj odlagališta koja krajem 2024. godine nemaju dozvolu za odlaganje otpada u odnosu na 2023. godinu kada dozvolu nije imalo 12 odlagališta, rezultat je isteka izdanih dozvola a nisu ishođene nove dozvole.

Zaključno se može reći da, iako su u zadnjih nekoliko godina postignuti pomaci u svrhu usklađenja rada odlagališta otpada sa propisima i ishođenja dozvola za odlaganje otpada, i dalje su potrebni veći naponi upravitelja odlagališta vezano za usklađenje sa propisima.

4.1.2. Nadzor ovlaštenika za gospodarenje otpadom

Tijekom 2024. godine IZO je obavila inspekcijski nadzor 139 ovlaštenih osoba za gospodarenje otpadom koje posjeduju dozvolu za gospodarenje otpadom i/ili su upisani u Očevidnik sakupljača i oporabitelja. Svrha i cilj nadzora bila je provjera usklađenosti rada ovlaštenih osoba s dozvolom za gospodarenje otpadom, otklanjanje nepravilnosti u postupanju i usklađivanje rada ovlaštenih osoba sa zakonskom regulativom.

Provedeno je 320 nadzora kod 139 subjekata, od kojih je nadzor 11 ovlaštenika obavljen u sklopu koordiniranih nadzora u području okoliša. U nadzorima su kod 73 subjekta utvrđene povrede propisa te je dano 60 mjera na zapisnik, doneseno je 44 rješenja, izdan je 61 prekršajni nalog, podneseno je 9 optužnih prijedloga i podnesene su 3 kaznene prijave.

Naređene su slijedeće mjere na zapisnik:

- ukloniti nepropisno uskladišten otpad
- ukloniti opožaren otpad
- kategorizirati otpad
- usklađenje rada s Dozvolom i Elaboratom za gospodarenje otpadom
- označiti lokaciju gospodarenja otpadom
- ukloniti otpad koji se skladišti duže od godinu dana
- označiti spremnike za skladištenje otpada
- predati otpad ovlaštenoj osobi za gospodarenje otpadom
- voditi očevidnik o nastanku i tijeku otpada (e-ONTO) sukladno provedenim postupcima
- izraditi mjere za sprečavanje neugode izazvane mirisom otpada
- postaviti uputu za rad na vidljivim i pristupačnim mjestima obavljanja tehnoloških procesa
- obavijestiti nadležni ured o promjeni propisanog uvjeta iz dozvole za gospodarenje otpadom
- ishoditi valjano financijsko jamstvo
- uređaj za loženje prijaviti u Registar malih, srednjih i velikih uređaja za loženje i srednjih i velikih plinskih turbina
- ispraviti unese podatke o otpadu na obrascu NO – Nastanak otpada u ROO
- provesti mjerenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora
- ispuniti/dostaviti obrazac OZO (oporaba/zbrinjavanje otpada) u ROO

Doneseno je 33 rješenja:

- zabrana obavljanja djelatnosti gospodarenja otpadom (10 rješenja)
- zabrana obavljanja prekograničnog prometa otpadom (2 rješenja)
- zabrana uporabe otpada postupkom R3 - uporaba recikliranje/obnavljanje otpadnih organskih tvari koje se ne koriste kao otapala (1 rješenje)
- zabrana predavanja otpada na odlagalište (1 rješenje)
- uklanjanje otpada (14 rješenja)
- gospodarenje otpadom provoditi na način da se ne uzrokuje štetan utjecaj na okoliš (3 rješenja)
- izvršiti korekciju e - ONTO jer se ne vodi na propisan način (1 rješenje)
- prijaviti nepokretni uređaj za loženje prijavi u Registar malih, srednjih i velikih uređaja za loženje i srednjih i velikih plinskih turbina (1 rješenje)

Također je izdan 61 prekršajni nalog (PN) i podneseno 9 optužnih prijedloga (OP) zbog utvrđenih prekršaja kako slijedi:

- nisu dostavljeni podaci u Registar onečišćavanja okoliša u propisanom roku (2 PN)
- nisu osigurali redovite kontrole propuštanja nepokretnih rashladnih i klimatizacijskih uređaja (2 PN)
- rad bez dozvole za gospodarenje otpadom (10 PN)
- nisu gospodarili otpadom u skladu s čl. 5 i 6. ZGO (2PN)
- predani otpad na odlagalište nije zadovoljavao uvjete za odlaganje na odlagalište neopasnog otpada (1 PN)
- rad suprotan dozvoli (9 PN)
- predan otpad osobi koja nema odgovarajući akt za preuzimanje otpada tog ključnog broja (1 PN)
- ukinuli su status otpada bez da su upisani u Očevidnik ukidanja statusa otpada (4 PN)
- odbacili otpad u okoliš (2 PN)
- nisu osigurali obavljanje mjerenja emisija iz nepokretnog izvora (1 PN)
- mali uređaj za loženje nije prijavljen u Registar malih, srednjih i velikih uređaja za loženje i srednjih i velikih plinskih turbina (1 PN)
- prije značajne promjene u radu postrojenja iznad graničnih vrijednosti emisija nisu ishodili okolišnu dozvolu (1 PN)
- posjednik otpada nije predao otpad osobi koja preuzima otpad uz ispunjen pisani ili elektronički Prateći list (5 PN)
- kao prijevoznici otpada nisu uz pošiljku otpada imali ispunjen i ovjeren Prateći list (1 PN)
- nisu raspolagali financijskim jamstvom za cijelo razdoblje obavljanja i godinu dana nakon obavljanja djelatnosti (1 PN)
- nisu predali otpad ovlaštenoj osobi za gospodarenje otpadom (1 PN)
- obrađivač opasnog medicinskog otpada nije novonastalom otpadu nakon obrade odredio novi ključni broj (1 PN)
- kao proizvođač otpada nisu do 1. ožujka tekuće kalendarske godine za prethodnu kalendarsku godinu dostavili Izvješće o ukidanju statusa otpada (1 PN)
- e ONTO ne vode ažurno, točno i potpuno (7 PN)
- kao proizvođač otpada i posjednik otpada nisu osigurali obradu otpada postupkom pripreme za ponovnu uporabu, recikliranjem ili oporabom sukladno člancima 5. i 6. Zakona o gospodarenju otpadom, a kad navedeno nije moguće, dužan je osigurati zbrinjavanje otpada na siguran način u skladu s člankom 5. Zakona o gospodarenju otpadom (2 PN)
- onemogućavanje nadzora (1 PN)
- ne izvršenje rješenja (5 PN)
- rad protivno dozvoli (2 OP)

- preuzimanje otpada u posjed, a da nije imao odgovarajući akt za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom (1 OP)
- rad bez dozvole za gospodarenje otpadom (3 OP)
- ne izvršenje izvršnog rješenja (2 OP)
- kao vlasnici/korisnici nepokretnog točkastog izvora onečišćivanja zraka - isti nisu koristili i održavali na način da u zrak ne ispuštaju onečišćujuće tvari iznad dopuštenih vrijednosti

Podnesene su i 3 kaznene prijave:

- 1 kaznena prijava zbog ugrožavanja okoliša otpadom, članak 196. Kaznenog zakona (NN, br. 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15 – isp., 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23, 36/24)
- 2 kaznene prijave zbog teških kaznenih djela protiv okoliša, članak 214. Kaznenog zakona.

4.1.3. Nadzor pošiljaka otpada u prekograničnom prometu

Prekogranični promet otpada propisan je Uredbom o pošiljkama otpada² te odredbama članaka 116. - 128. Zakona o gospodarenju otpadom dok je inspekcijski nadzor određen odredbama članaka 151. i 152. istog Zakona.

Nova uredba o pošiljkama otpada odnosno Uredba (EU) 2024/1157 Europskog parlamenta i vijeća od 11. travnja 2024. o pošiljkama otpada, izmjeni uredbi (EU) br. 1257/2013 i (EU) 2020/1056 te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1013/2006 (tekst značajan za EGP) (SL Serije L, 30. 4. 2024.) stupila je na snagu 20. svibnja 2024. godine ali će se većina odredbi primjenjivati od 21. svibnja 2026., neka pravila o izvozu otpada primjenjivati će se od 21. svibnja 2027., a do tada se i dalje primjenjuju odredbe Uredbe o pošiljkama otpada.

Nezakonito gospodarenje otpadom, trgovina otpadom te prekogranični promet nezakonitih pošiljaka otpada nanosi značajnu štetu okolišu, ugrožava zdravlje ljudi i narušava pošteno tržišno natjecanje. To rezultira gubitkom prihoda u državnom proračunu, dok istovremeno pruža značajnu financijsku dobit onima koji su upleteni u nezakonito poslovanje. Unatoč snažnim naporima da se bolje otkrije i istraže zločini u gospodarenju otpadom, i dalje je prilično izazovno provesti inspekcijske nadzore.

Nadzor prekograničnog prometa otpadom u Republici Hrvatskoj provode inspektori zaštite okoliša Državnog inspektorata, ovlašteni službenici Ministarstva financija - Carinske uprave (carinski službenici) i ovlašteni službenici Ministarstva unutarnjih poslova (policija), na temelju Sporazuma o suradnji prilikom provođenja nadzora prekograničnog prometa pošiljki otpada te Plana nadzora pošiljaka otpada Republike Hrvatske za razdoblje od 2024. – 2026. godine.

Inspekcijski nadzor prekograničnog prometa otpadom provodio se pregledom vozila na graničnim prijelazima, na cestovnim pravcima, na željeznici, u morskim lukama, na kontejnerskim terminalima. Također su obavljani inspekcijski nadzori u pravnim/fizičkim osobama s naglaskom na izvore i odredišta pošiljaka otpada (proizvođač, primatelj, operater skladišta ili postrojenja za obradu, trgovac, posrednik).

² Uredba (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o pošiljkama otpada (SL L 190, 12. 7. 2006.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2020/2174 od 19. listopada 2020. o izmjeni priloga I.C, III., III.A, IV., V., VII. i VIII. Uredbi (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o pošiljkama otpada (Tekst značajan za EGP)

Tijekom 2024. godine obavljeno je ukupno 207 nadzora prekograničnog prometa otpadom od čega 169 planiranih nadzora i 38 izvanrednih nadzora u kojima je sudjelovalo 26 inspektora zaštite okoliša. Od ukupno 207 nadzora 54 nadzora obavljeno je na 16 graničnih prijelaza, 65 nadzora na 16 cestovnim pravcima, 12 nadzora na kontejnerskom terminalu Luka Rijeka i 12 nadzora na Željezničkom kolodvoru Volinja, dok je 64 nadzora obavljeno kod 16 pravnih i fizičkih osoba – obrtnika.

U nadzorima su pregledane 1.202 pošiljke na cestovnim pravcima, lukama i kontejnerskima terminalima i u pravnim osobama što je povećanje od 495 % u broju pregledanih pošiljaka u odnosu na 2023. godinu kada su pregledane 202 pošiljke otpada.

U inspekcijskim nadzorima u 2024. godini otkriveno je ukupno 955 nezakonitih pošiljaka otpada u ukupnoj količini od 18.608,4 t otpada, što je 20 puta više nezakonitih pošiljki u odnosu na 2023. godinu kada je otkriveno 46 nezakonitih pošiljaka otpada u ukupnoj količini od 806,09 t. Od 955 nezakonitih pošiljaka otpada, na cestovnim pravcima ih je otkriveno 11, a 944 nezakonitih pošiljaka otkriveno je na nekoliko lokacija obavljanja djelatnosti gospodarenja otpadom pravnih osoba. U najvećem broju slučajeva utvrđeno je da se radi o „mješavini otpada” i to otpadne plastike, a dio nezakonitih pošiljaka otpada otpremljen je iz Republike Hrvatske bez propisane dokumentacije.

IZO je tijekom 2024. godine od Ministarstva kao nadležnog tijela, zatražila vraćanje 149 nezakonitih pošiljaka otpada u ukupnoj količini od 2.897,4 t otpada koje su dopremljene nezakonito u Republiku Hrvatsku tijekom 2022., 2023. i 2024. godine. U najvećem broju slučajeva radilo se nezakonitim pošiljkama otpada ključnog broja 07 02 08* - ostali talozi i ostaci od reakcija koji je uvezen kao neopasni otpad i mješavini otpada ključnog broja 19 12 04 – plastika i guma, pošiljatelj iz Slovenije, Italije i Njemačke.

Dokazivanje počinjenja kaznenog djela ugrožavanja okoliša otpadom zbog nezakonitih pošiljki otpada se tijekom 2024. godine, kao i prethodnih godina, provodio suradnjom IZO i kriminalističke policije Ministarstva unutarnjih poslova čija koordinacija je izuzetno bitna u otkrivanju nezakonitih pošiljaka otpada.

Tijekom 2024. godine inspektori zaštite okoliša podnijeli su 8 kaznenih prijava te izdali 13 prekršajnih nalog pri čemu su izrečene kazne u iznosu od 206.004,79 eura. Također su donijeli su 2 mjere na zapisnik i pokrenuli 17 upravnih postupaka prilikom čega je doneseno 17 rješenja.

INSPEKCIJSKI NADZOR PREKOGRANIČNOG PROMETA OTPADOM U RAZDOBLJU 2020-2024. U REPUBLICI HRVATSKOJ						
Ukupni broj planiranih lokacija na graničnim prijelazima, cestama i pravnim /fizičkim osobama koje su obuhvaćene nadzorom:		2020	2021	2022	2023	2024
		94	59	145	68	169
Izvanredni inspekcijski nadzori PPO:		26	43	13	37	38
broj obavljenih nadzora:		120	102	158	114	207
broj pregledanih pošiljaka:		295	209	226	202	1202
Ilegalne pošiljke otpada:		241	90	40	46	955
Utvrđene nepravilnosti	Rješenja:	1	9	3	17	17
	Prekršajni nalozi/ optužni prijedlozi:	2	7	5	13	13
	iznos izrečenih novčanih kazni (EUR)				41.409,61	206.004,79
	Kaznene prijave:	13	21	14	3	8

4.1.4. Nadzor izrade te provedbe mjera zaštite zraka iz akcijskih planova koje su izdala nadležna tijela u jedinicama lokalne samouprave i mjera za smanjivanje razina prizemnog ozona za poboljšanje kvalitete zraka u Republici Hrvatskoj

Godišnjim programom rada Državnog inspektorata za 2024. godinu planirano je obavljanje tematskih nadzora JLS i Grada Zagreba vezano na obvezu izrade te provedbe mjera zaštite zraka iz akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka (akcijski plan) i mjera za smanjivanje razina prizemnog ozona za poboljšanje kvalitete zraka u Republici Hrvatskoj.

Svrha nadzora bila je utvrđivanje provedbe mjera zaštite zraka iz donesenih akcijskih planova/mjera za smanjivanje razina prizemnog ozona te utvrđenja pravodobnosti njihovih donošenja kao i propisanog pokretanja postupka izmjena i dopuna akcijskih planova odnosno mjera za doprinos smanjenju razina prizemnog ozona, a sve sa ciljem poboljšanja kvalitete zraka u Republici Hrvatskoj.

Sukladno odredbama Zakona o zaštiti zraka i Uredbe o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske (NN, br. 1/14) teritorij Republike Hrvatske podijeljen je na zone ("područja") i aglomeracije ("naseljena područja"), a kvaliteta zraka se u određenoj zoni ili aglomeraciji utvrđuje za svaku onečišćujuću tvar na godišnjoj razini, jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu.

Za praćenje kvalitete zraka u zonama i aglomeracijama uspostavljena je državna mreža za trajno praćenje kvalitete zraka, čijim radom upravlja Državni hidrometeorološki zavod pod stručnim nadzorom Ministarstva, a praćenje kvalitete zraka se provodi i na mjernim postajama na području jedinica područne (regionalne) samouprave, Grada Zagreba, JLS te mjernim postajama onečišćivača.

Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske s popisom kategorija kvalitete zraka izrađuje Ministarstvo do 30. rujna tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu.

Prema razinama onečišćenosti, s obzirom na propisane granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti, a koje su propisane odredbama Uredbe o razinama onečišćujućih tvari u zrak (NN, br. 77/20), utvrđuju se sljedeće kategorije kvalitete zraka:

- prva kategorija kvalitete zraka – čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i
- druga kategorija kvalitete zraka – onečišćen zrak: prekoračene su granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti.

Ako su u određenim zonama i aglomeracijama utvrđena prekoračenja graničnih i/ili ciljnih vrijednosti onečišćujućih tvari u zraku, nužno je donošenje akcijskog plana i/ili mjera za prizemni ozon odnosno provedba mjera smanjivanja onečišćenosti zraka kako bi se postigle granične i ciljne vrijednosti. Akcijski plan uz prethodno mišljenje Ministarstva donosi nadležno upravno tijelo JLS odnosno Grada Zagreba u roku 18 mjeseci od kraja godine u kojoj je utvrđeno prekoračenje.

U zonama i aglomeracijama za koje je utvrđeno da je prekoračena razina ciljne vrijednosti za prizemni ozon provode se mjere smanjivanja onečišćenosti zraka definirane Programom kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN, br. 90/19) ili mjere za smanjivanje razina prizemnog ozona ako je utvrđeno da su razine prizemnog ozona u zraku veće od dugoročnih ciljeva, ali ispod ili jednake ciljnim vrijednostima za prizemni ozon.

Tijela državne uprave, jedinice područne (regionalne) samouprave, JLS i druga nadležna tijela nositelji pojedinih aktivnosti i mjera dužni su provesti i financirati mjere za smanjivanje onečišćenja zraka utvrđenih u akcijskom planu. Također, JLS i Grad Zagreb su dužni pratiti provedbu mjera za smanjivanje onečišćenja zraka, vremenski plan provedbe i praćenje razina onečišćenosti zraka kao rezultat provedbe mjera utvrđenih u akcijskom planu.

U zadnjem dokumentiranom razdoblju, za 2023. godinu, bilježi se izostanak prekoračenja za onečišćujuće tvari na administrativnom području - Grada Osijeka (PM₁₀, B(a)P u PM₁₀, PM_{2,5}, NO₂, SO₂, CO, O₃, benzena), Grada Siska (SO₂, NO₂, H₂S, PM_{2,5}, PM₁₀, te Pb, Cd, Ni, As i BaP u PM₁₀ i benzena), Grada Velike Gorice (PM₁₀, B(a)P u PM₁₀, PM_{2,5}, NO₂, CO, O₃) i Grada

Koprivnice (PM₁₀ i PM_{2,5}) te Općine Viškovo (NO₂, H₂S, NH₃, merkaptana) kao i amonijaka (NH₃) u Gradu Kutini i PM₁₀ Grada Pule (Kaštijun).

Tijekom 2024. godine, IZO je obavila nadzor provedbe 10 akcijskih planova i to Grada Zagreba, zatim gradova Slavonski Brod, Osijek, Velika Gorica, Koprivnica, Pula, Komiža i Labin te općina Višnjan i Pićan.

U provedenim nadzorima kontrolirala se svaka mjera iz akcijskih planova zasebno odnosno način, nositelj i rok njezine provedbe te je utvrđeno da JLS odnosno Grad Zagreb kontinuirano provode mjere određene akcijskim planovima, a sagledano je i ispunjenje obveza drugih dionika kao obveznika provedbe mjera. Utvrđeno je da se mjere određene nadziranima akcijskim planovima provode u zadanim rokovima.

U nadzorima je utvrđeno kako su Grad Osijek i Grad Zagreb izradili nove akcijske planove, a u postupku je izrada akcijskog plana Grada Koprivnice. Svi akcijski planovi su izrađeni od ovlaštenih osoba, te prihvaćeni od strane predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave i dostavljeni na mišljenje nadležnom Ministarstvu.

Tijekom 2024. godine nisu obavljani nadzori provedbe Akcijskog plana za poboljšanje kvalitete zraka s obzirom na sumporovodik (H₂S) Općine Viškovo, Akcijskog plana za poboljšanje kvalitete zraka s obzirom na sumporovodik (H₂S) Općine Kostrene, Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka za Grad Sisak s ciljem smanjenja onečišćenja benzo(a)pirenom i lebdećim česticama PM₁₀ i Akcijski plan smanjenja emisija amonijaka NH₃ u Gradu Kutini kao i mjera za smanjivanje razina prizemnog ozona (O₃) Općine Konavle, obzirom da je utvrđeno da je na njihovim područjima za navedene onečišćujuće tvari u zadnjem dokumentiranom razdoblju 2023. godine, kvaliteta zraka bila I. kategorije. Također, zbog nedostatnog obuhvata podataka nije bilo moguće provesti kategorizaciju zraka vezano na mjere za smanjivanje razina prizemnog ozona (O₃) Općine Polača (Ravni kotari).

Usporedbom s prethodnom 2022. godinom, zadnjeg tematskog nadzora izrade i provedbe akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka, utvrđuje se trend poboljšanja kvalitete zraka na područjima predmetnih akcijskih planova. Međutim i nadalje je potrebno postizanje cilja-izostanak prekoračenja pojedinih onečišćujućih tvari na pojedinom administrativnom području, putem cjelovite i sinergijske provedbe određenih mjera od strane nositelja iz akcijskih planova kao i svih moguće uključenih međusektorskih dionika kroz pokretanje postupka izrade izmjena i dopuna akcijskih planova.

4.1.5. Nadzor provedbe i obveza u sustavu obavješćivanja i upozoravanja vezano za kvalitetu zraka

Odredbom članka 46. stavka 4. Zakona o zaštiti zraka, propisano je da u slučaju prekoračenja pragova upozorenja³ za sumporov dioksid (SO₂) i dušikov dioksid (NO₂) ili praga obavješćivanja⁴ za prizemni ozon, izvršno tijelo Grada Zagreba i JLS informira javnost o prekoračenjima putem priopćenja medijima koji pokrivaju područje te JLS.

Slijedom navedene odredbe, IZO je u 2024. godini obavila nadzor ispunjavanja propisane obveze u sustavu obavješćivanja i upozoravanja vezano za kvalitetu zraka u Republici Hrvatskoj slijedećih JLS: Grada Zagreba, zatim gradova Kutina, Sisak, Velika Gorica, Slavonski Brod, Osijek, Pula i Komiže te općina Višnjan, Labin, Pićan, Konavle i Polača.

³ razina onečišćenosti čije prekoračenje predstavlja opasnost za ljudsko zdravlje pri kratkotrajnoj izloženosti za čitavo stanovništvo i pri čijoj se pojavi žurno poduzimaju odgovarajuće propisane mjere

⁴ razina onečišćenosti čije prekoračenje predstavlja opasnost za ljudsko zdravlje pri kratkotrajnoj izloženosti za osjetljive skupine stanovništva i o kojima se žurno i na odgovarajući način informira javnost

Tijekom 2023. godine nije prekoračen prag obavješćivanja za prizemni ozon tijekom tri uzastopna sata ni na jednom mjernom mjestu niti je prekoračen prag upozorenja za NO₂, SO₂, i prizemni ozon ni na jednoj mjernoj postaji.

U 2024. godini na državnoj mjernoj postaji Zagreb-4 i gradskoj mjernoj postaji Ksaverska cesta u Zagrebu utvrđeno je po jedno prekoračenje praga obavješćivanja za prizemni ozon >180 µg/m³ slijedom čega je Grad Zagreb obavijestio građane te izdao upute i preporuke za građane za pridržavanje mjera zaštite zdravlja ljudi i okoliša koje se poduzimaju prilikom pojave prekoračenja praga obavješćivanja.

IZO je u dva nadzora, nadziranim osobama na zapisnik naredila otklanjanje nedostatka i nepravilnosti u izrađenom Protokolu postupanja u slučaju prelaska praga obavješćivanja i praga upozorenja za prizemni ozon, od kojih je jedna mjera provedena dok rok za provedbu druge nije istekao.

Provedenim nadzorima nisu uočeni problemi pri primjeni propisa te se zaključno konstatira kako je utvrđena provedba obveza JLS i Grada Zagreba u sustavu obavješćivanja i upozoravanja vezano za kvalitetu zraka u 2024. godini provedena.

4.1.6. Nadzor ETS postrojenja

Godišnjim planom i programom rada u 2024. godini je planiran nadzor 15 operatera koji su bili obveznici ishođenja dozvole za emisije stakleničkih plinova (EU ETS).

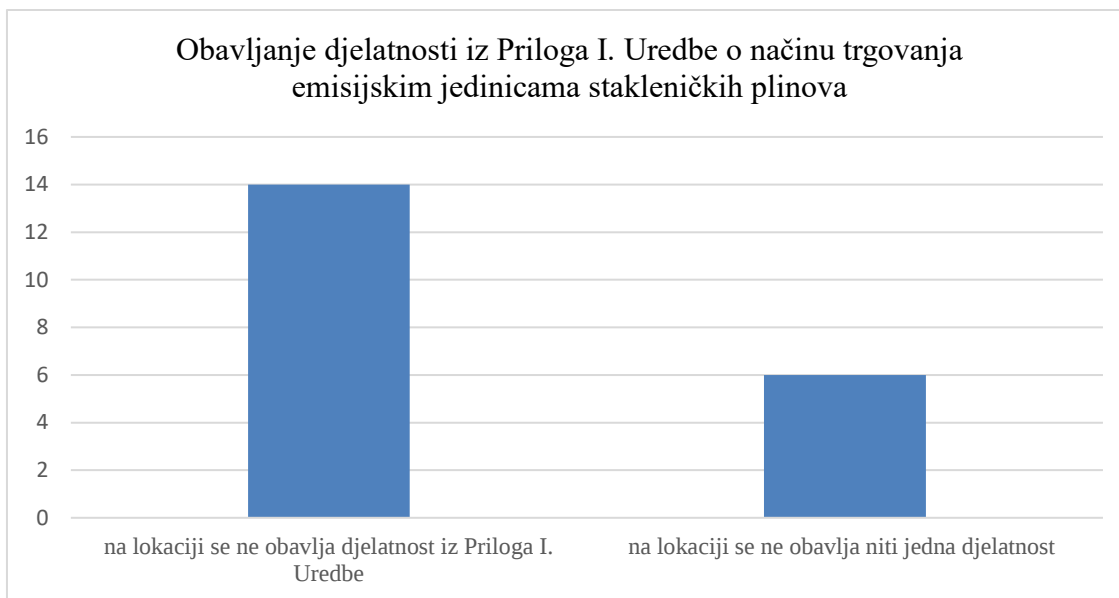
Operater postrojenja može obavljati djelatnost kojom se ispuštaju staklenički plinovi ako od Ministarstva isходи Dozvolu za emisije stakleničkih plinova sukladno Zakonu o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja. Obavljanje djelatnosti kojom se ispuštaju staklenički plinovi uključuje i pokusni rad prema zakonu kojim se uređuje gradnja, a djelatnosti uslijed kojih dolazi do emisija stakleničkih plinova propisane su Uredbom o načinu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (NN, br. 89/20).

Ministarstvo izdaje dozvolu za emisije stakleničkih plinova za postrojenje, dio postrojenja ili više postrojenja na lokaciji kojima upravlja isti operater i obavlja djelatnost kojom se ispuštaju staklenički plinovi iz Priloga I. Uredbe o načinu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.

Operater postrojenja dužan je obavijestiti Ministarstvo o planiranim promjenama tehničko-tehnoloških karakteristika postrojenja, uključujući promjenu vrste goriva, sirovine ili drugih tvari koje se koriste u postrojenju, povećanje ili smanjenje toplinske snage na ulazu odnosno kapaciteta postrojenja te o planiranoj promjeni osobe operatera postrojenja kao i o drugim planiranim izmjenama plana praćenja emisija stakleničkih plinova iz postrojenja.

Svrha i cilj nadzora bila je utvrditi je li u postrojenjima, kojima je ukinuta Dozvola za emisije stakleničkih plinova, došlo do promjene koje bi zahtijevale da se nadzirana postrojenja ponovno uključe u EU ETS, odnosno jesu li postrojenja kojima je ukinuta navedena Dozvola u međuvremenu ponovno započela obavljati djelatnost s pragovima proizvodnje iz Priloga I. Uredbe o načinu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova, a nisu o tome obavijestili tijelo državne uprave nadležno za zaštitu okoliša.

Provedenim nadzorima 15 operatera na 20 lokacija, utvrđeno je kako se niti na jednoj nadziranoj lokaciji ne obavlja djelatnost uslijed koje dolazi do ispuštanja emisija stakleničkih plinova za koje je propisana obveza ishođenja dozvole za emisije stakleničkih plinova te nije došlo do promjene koje bi zahtijevale da se nadzirana postrojenja ponovno uključe u EU ETS.

4.2. Neplanirani inspekcijski nadzori

4.2.1. Nadzori po predstavkama (prijavama)

IZO je tijekom 2024. godine zaprimila ukupno 1.296 predstavke, temeljem kojih je obavila 1.070 inspekcijskih nadzora. Tijekom provedbe 133 inspekcijska nadzora utvrđene su i povrede propisa iz nadležnosti drugih inspekcija, stoga su takve predstavke proslijeđene na nadležno postupanje drugim inspekcijama/tijelima. Od ukupno zaprimljenog broja, 250 predavki čiji sadržaj se nije odnosio na nadležnost inspekcije zaštite okoliša su direktno proslijeđene na nadležno postupanje drugim inspekcijama/tijelima.

Prema samoj strukturi podnositelja predstavki, najbrojnije su predstavke zaprimljene od građana (565) i anonimne predstavke (288). Od ostalih podnositelja najzastupljenije su predstavke od Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) i tijela jedinica lokalne samouprave (JLS), te pučke pravobraniteljice, nevladinih udruga, ostalih inspekcija, općinskih i županijskih državnih odvjetništava i Hrvatskog sabora, dok je manji broj predavki od Vlade Republike Hrvatske, Ureda predsjednika Republike Hrvatske, upravne inspekcije i ostalih pravobranitelja.

Iz područja nadležnosti inspekcije zaštite okoliša, najčešće pritužbe odnosno razlozi podnošenja predstavki su se odnosili na sumnju u nepropisno postupanje s otpadom i nepropisno gospodarenje otpadom, zatim na neugodne mirise, dim i onečišćenje zraka iz raznih izvora, spaljivanje otpada, preuzimanje ambalažnog otpada u sustavu povratne naknade u trgovinama te svjetlosno onečišćenje i ostalo.

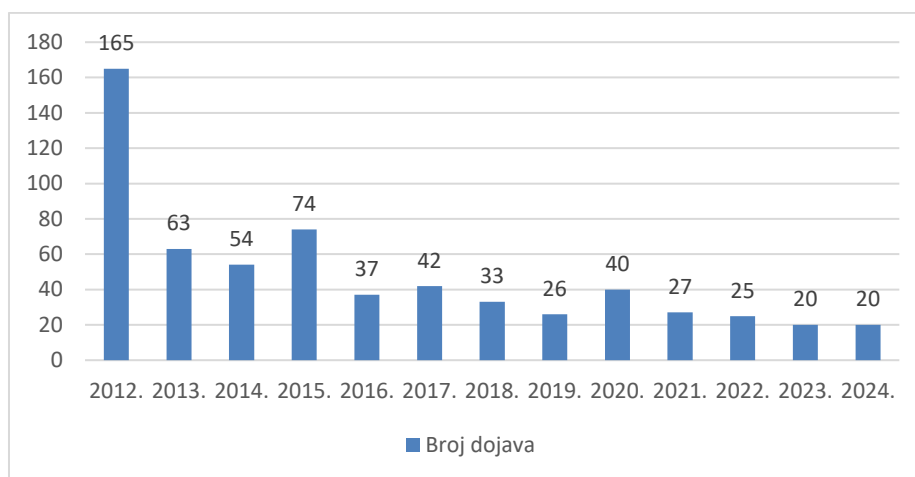
Iz područja nadležnosti drugih inspekcija/tijela, sadržaj najvećeg broja predavki se odnosio na odlaganje i odbacivanje otpada u okoliš od strane fizičkih osoba na mjestima koja za to nisu predviđena, što je u nadležnosti komunalnog redarstva jedinice lokalne samouprave, područja na kojem je otpad odbačen. Najčešći sadržaj ostalih nenadležnih predavki se odnosio na onečišćenje voda, prenamjenu zemljišta, bespravnu gradnju, neodržavanje okućnica, devastaciju obale i ostalo.

4.2.2. Izvanredni događaji

Izvanredni događaji spadaju u kategoriju neplaniranih nadzora koje provodi IZO temeljem članka 23. Odluke o obavljanju dežurstva inspektora Državnog inspektorata i članka 3. točke 15. Odluke o pripravnosti za rad inspektora Državnog inspektorata.

Tijekom 2024. godine IZO je u sustavu pripravnosti putem telefonskog dežurstva zaprimila 92 informacije o izvanrednim događajima koje je proslijedio Operativni centar civilne zaštite (OCCZ) odnosno županijski centri 112. Od ukupno zaprimljene 92 dojave, IZO je postupala u 20 slučajeva dok su u ostalim slučajevima djelatnici Centra 112 upućeni na ostale nadležne službe.

Broj dojava u kojima je postupala inspekcija zaštite okoliša

U nadzorima je potvrđeno da se radilo o izvanrednim događajima od kojih u svih 20 slučajeva nije bilo posljedica za okoliš od čega je u 9 slučajeva provedena sanacija, a sve bez evakuiranih ili ozlijeđenih osoba. U 19 slučajeva onečišćivač je bio poznat.

Prema lokaciji nastanka izvanrednih događaja, na području Zagrebačke županije dogodilo se 7 izvanrednih događaja do kojih je došlo uslijed raznih mehaničkih oštećenja transportnih cjevovoda zatim slijedi Sisačko-moslavačka županija sa 3 izvanredna događaja te sa po 2 Međimurska, Krapinsko-zagorska i Primorsko-goranska županija. Po jedan izvanredan događaj se odvio u Bjelovarsko-bilogorskoj, Vukovarsko-srijemskoj, Osječko-baranjskoj, Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Tijekom 2024. godine je u lipnju zaprimljeno pet dojava o izvanrednim događajima što je po mjesecima bio i najveći broj dojava.

Najveći broj izvanrednih događaja, njih 11, odnosio se na izlivanje otpadnih tekućina od čega je u 7 slučajeva došlo do izlivanja uslijed propuštanja cjevovodnih transporta - naftovoda, bušotina, slanovoda, kondenzatovoda te izlivanja nafte i naftnih derivata u okoliš, uključujući 1 slučaj izlivanja iz ilegalnog priključka (na magistralni naftovod INA, d.d.) pri kojima najčešće dolazi do onečišćenja tla ili odvodnih kanala. U 6 slučajeva propuštanja cjevovoda uzrok su bila mehanička oštećenja cjevovoda uzrokovana korozijom.

Ostala 4 slučaja izlivanja otpadnih tekućina vezana su na 2 cestovne prometne nesreće u kojim je nastalo onečišćenje prometnica, 1 slučaj puknuća cjevovoda (gipsovoda) tvrtke DE-FOS d.o.o. iz Kutine kada je onečišćen oborinski kanal i 1 slučaj istjecanja dušične kiseline iz spremnika unutar skladišnog prostora poslovnog kruga tvrtke Inokem d.o.o. iz Ivanić Grada u kojem je postupala sanitarna inspekcija Državnog inspektorata.

Onečišćenja propuštanjem cjevovoda

Sanacija onečišćenja

Sanirana onečišćenja (propuštanje cjevovoda)

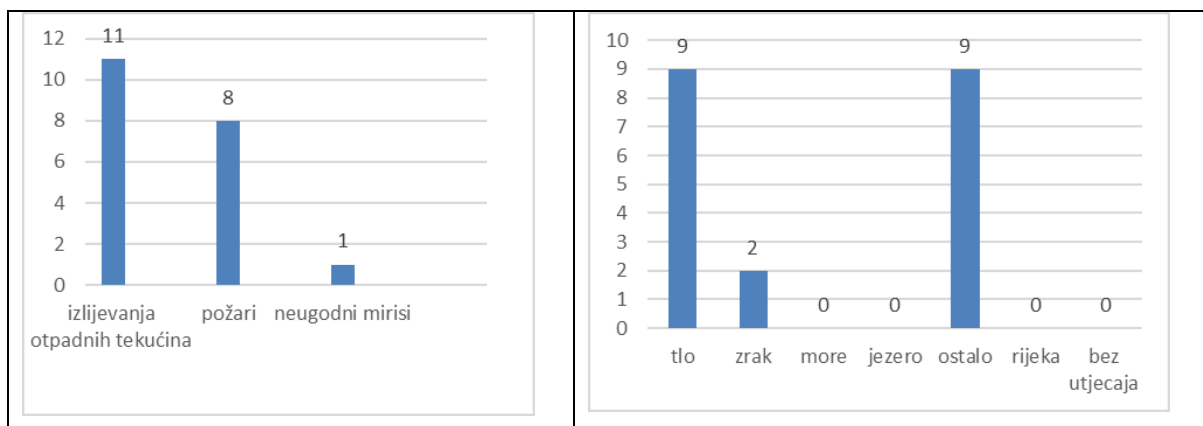

Slijedeća po broju najčešća skupina izvanrednih događaja bila je vezana za obavljanje komunalne djelatnosti i djelatnosti gospodarenja otpadom kada je u 8 slučajeva došlo do izbijanja požara od čega su 3 požara vezana na komunalnu djelatnost: 1 na odlagalištu

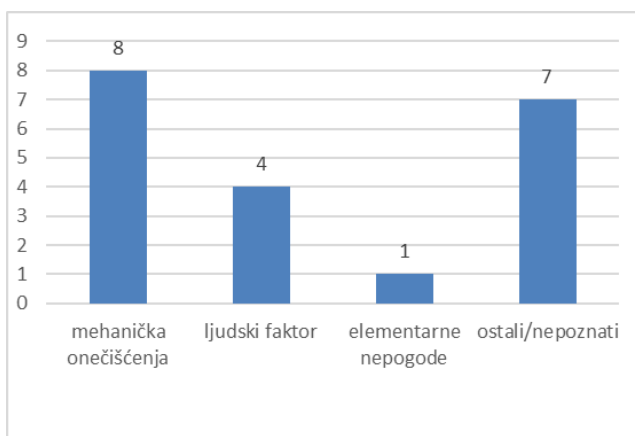
neopasnog otpada Lovornik, Grad Ploče, 1 u skladištu glomaznog usitnjenog otpada Komunalnog društva Čistoća u Pehlinu i 1 na lokaciji gospodarenja otpadom Servisno operativnog centra Podružnice Čistoća Zagrebačkog holdinga d.o.o. u Zagrebu. Zbog zapaljenja glomaznog otpada lokaciji Zagrebačkog Holdinga d.o.o. od strane Nastavnog zavoda za javno zdravstvo dr. Andrije Štampar provedena su mjerenja kvalitete zraka kojima u najbližem naselju nisu zabilježena prekoračenja graničnih vrijednosti za mjerene parametre koji su očekivani prilikom nastanka požara kao niti na najbližoj mjernoj postaji državne mreže. Za sve navedene požare nije poznat uzrok nastanka. Uzroci ostalih 5 požara nastalih unutar poslovnih krugova pravnih osoba koje se bave gospodarenjem otpadom su elementarna nepogoda u Drava International d.o.o. u Osijeku, ljudski faktor, odnosno iskrenje pri rezanju metala od strane vanjskog obrta koji je obavljao demontažu na postrojenju CE-ZA-R d.o.o. u Kaštel Sućurcu, zapaljenje otpada nastalog postupaka obrade u Eko-flor Plus d.o.o. na lokacijama u Oroslavlju i Zaprešiću te nepoznati uzrok nastanka požara u Kemokop d.o.o. Dugo Selo.

Među ostalim, zabilježen je i slučaj kada je došlo do emisija neugodnih mirisa u zrak bez utjecaja na sastavnicu zraka iz spremnika napuštene plinske stanice u Sisku zbog nasilnog pokušaja uklanjanja istih te je Grad Sisak proveo postupak uklanjanja spremnika sukladno članku 252. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša.

Navedenim izvanrednim događajima u 2024. godini nastala su iznenadna onečišćenja sastavnica okoliša (tla, i ostala onečišćenja (odvodnih kanala, prometnica) te zraka, ali zbog žurnog postupanja i provedenih cjelovitih sanacija nisu nastala trajna onečišćenja okoliša te obzirom na vrstu događaja nema posljedica za sastavnice okoliša i posljedica za stanovništvo.

Najčešći uzrok izvanrednih događaja bila su mehanička oštećenja u 8 slučajeva, zatim ljudski faktor u 4 slučaja, ostali/nepoznati/neutvrđeni uzroci u 7 slučajeva te 1 slučaj uzrokovan elementarnom nepogodom.

U navedenim situacijama IZO je najčešće naredila poduzimanje hitnih mjera sa ciljem uklanjanja i sprječavanja daljnjih onečišćenja i to sanaciju tla u 9 slučajeva te zbrinjavanje otpada (opožarenog i od sanacije) u 10 slučajeva, a u 13 slučajeva i ostale mjere radi brzog sprječavanja daljnjeg onečišćavanja okoliša.

Također su donesena i inspekcijska rješenja kojima je trgovačkom društvu KD Čistoća d.o.o. naređen popravak ograde i izvedba nepropusne podloge skladišta, a trgovačkom društvu Eko-flor Plus d.o.o. je naređeno uklanjanje nepropisno uskladištenog otpada na vanjskim površinama za koje nije ishođena dozvola za gospodarenje otpadom i mjera na zapisnik usklađivanja rada s dozvolom za gospodarenje otpadom.

Također su izdani prekršajni nalozi trgovačkim društvima KD Čistoća d.o.o. iz Rijeke i Eko-flor Plus d.o.o. na temelju Zakona o gospodarenju otpadom.

Nastala iznenadna onečišćenja žurno su i u potpunosti sanirana, bez trajnih posljedica za okoliš. Saniranje onečišćenog okoliša provodile su ovlaštene osobe, uz sudjelovanje ostalih stručnih službi, vatrogasaca i djelatnika MUP-a.

Usporedbom s prethodnom godinom nema značajnijih promjena vezano na vrstu izvanrednog događaja, način i uzrok te vrstu i posljedice nastalih onečišćenja jedino se bilježi smanjenje broja onečišćenja sastavnice zraka.

4.3. Unaprjeđenje rada i suradnja inspekcije

U odnosu na obvezu kontinuiranog stručnog usavršavanja inspektora zaštite okoliša i unaprjeđenja stečenih stručnih znanja i vještina te stjecanja novih, ista je provedena kroz sudjelovanje inspektora zaštite okoliša u radu tijela Europske unije, te relevantnih međunarodnih organizacija, iako i dalje postoji potreba za sustavnim usavršavanjem kako u pogledu materijalnih propisa iz područja okoliša koji su brojni i učestalo se noveliraju, tako i u pogledu poznavanja postupovnih propisa budući su zvanja inspektora zaštite okoliša u pravilu iz područja tehničkih i prirodnih znanosti.

Planirana suradnja s drugim tijelima državne uprave ostvarena je u potpunosti kroz koordinirane inspekcijske nadzore, te inspekcijske nadzore prekograničnog prometa otpadom. Također je nastavljena suradnja sa drugim EU i međunarodnim tijelima i institucijama kroz aktivno sudjelovanje u organizacijama i radnim grupama kroz IMPEL i druge oblike međunarodne suradnje. Suradnja se ostvaruje i kroz sudjelovanje predstavnika IZO u radu povjerenstva za donošenje propisa koja imenuje ministar nadležan za područje zaštite okoliša.

Radi provedbe odredbi Uredbe o pošiljkama otpada i sprječavanja ilegalnih pošiljaka otpada, sklopljen je Sporazum o suradnji u provedbi nadzora prekograničnog prometa pošiljki otpada, a uključuje nadzore na lokaciji obavljanja djelatnosti tvrtki te nadzore u lukama, na željezničkim postajama, cestovnim pravcima i na vanjskim i unutarnjim granicama.

Pravilno planiranje inspekcijskih nadzora pošiljaka otpada nužno je kako bi se utvrdili kapaciteti potrebni za inspekcijske nadzore pošiljaka otpada i učinkovito sprječavanje nezakonitih pošiljaka. Planiranje uključuje više ključnih elemenata, kao što su procjene rizika, strategije, ciljevi, prioriteti, broj i vrsta planiranih inspekcijskih nadzora, podjela zadataka, načini suradnje među nadležnim tijelima i odredbe o obuci inspektora zaštite okoliša, policije i carine.

Tijekom 2024. godine inspekcijski nadzor prekograničnog prometa otpadom provodio se sukladno usuglašenom Planu nadzora pošiljaka otpada Republike Hrvatske za razdoblje od 2024. – 2026. godine, a predviđeno je provođenje inspekcijskih nadzora tj. fizički pregledi vozila na graničnim prijelazima, na cestovnim pravicima, na željeznici, u morskim lukama, na kontejnerskim terminalima i inspekcijski nadzori u pravnim/fizičkim osobama s naglaskom na izvore i odredišta pošiljaka otpada (proizvođač, primatelj, operater skladišta ili postrojenja za obradu, trgovac, posrednik).

U okviru međunarodne suradnje u prekograničnom prometu otpadom IZO su zajedno sa carinskim službenicima i kriminalističkom policijom sudjelovali u međunarodnoj akciji pod nazivom „OA 8.3. Asian Network“ radi sprečavanja izvoza otpadne plastike iz EU u jugoistočnu Aziju, koja se provodila u organizaciji EMPACT platforme kao dijela EUROPOL aktivnosti.

Suradnju s drugim inspekcijama inspektori zaštite okoliša Državnog inspektorata ostvaruju kroz koordinirane inspekcije nadzore industrijskih postrojenja i SEVESO postrojenja sukladno članku 227. Zakona o zaštiti okoliša a prema godišnjem programu koordiniranih nadzora, a što je detaljno objašnjeno u poglavlju 5. ovoga izvješća.

U suradnji sa inspekcijom zaštite od požara Ministarstva unutarnjih poslova obavljeni su inspekcijski nadzori odlagališta na temelju Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2024.

U sklopu suradnje s drugim tijelima državne uprave odnosno s Ministarstvom zaštite okoliša i zelene tranzicije ostvarena je slijedeća suradnja: sudjelovanje predstavnika IZO u radu Povjerenstva za izradu Prijedloga Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o gospodarenju posebnim kategorijama otpada u sustavu Fonda, sudjelovanje na virtualnim i radnim sastancima u sklopu Radne skupine za pridruživanje Republike Hrvatske u OECD vezano za provedbu aktivnosti Akcijskog plana za kemikalije te na sastancima u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova vezano za izvješće o ispunjenju svih obveza i provedenih aktivnosti iz Akcijskog plana, kao i komunikacija s Ministarstvom zaštite okoliša i zelene tranzicije radi dostave traženih podataka za provedbu izvješćivanja prema IED Modul 2 – RORH za 2023. godinu.

Sukladno članku 22. Uredbe o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (NN, br. 44/14, 31/17 i 45/17) inspektori zaštite okoliša su u Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije sudjelovali kao članovi u radu Stručnih vijeća za izdavanje suglasnosti na izvješća o sigurnosti, kao i na izmjene i dopune Izvješća za operatere područja postrojenja.

Ministarstvo zdravstva je sukladno odredbi članka 7. a stavka 3. Zakona o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir s hranom (NN, br. 25/13, 41/14, 114/18 i 27/24) donijelo Odluku o osnivanju povjerenstva za provođenje očevida nad subjektima koji se bave recikliranjem plastike, kojom je inspektorice zaštite okoliša imenovalo kao članicu povjerenstva za sudjelovanje u radu povjerenstva za provođenje očevida nad subjektima. Očevid je proveden nad subjektima koji se bave recikliranjem plastike koja dolazi u dodir s hranom radi ažuriranja statusa postrojenja u registru Europske unije.

U svrhu informiranja i unaprjeđenja rada, inspektori zaštite okoliša su sudjelovali na Okruglom stolu - radionici na temu izmjena i dopuna Zakona o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja, kao i na praktičnim radionicama na temu: izmjene i nadogradnje Registra djelatnosti gospodarenja

otpadom, kao i nadogradnja Registra onečišćavanja okoliša u Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije.

Inspektori zaštite okoliša aktivno sudjeluju u međunarodnim organizacijama, mrežama i projektima kao jedan od načina jačanja kapaciteta inspekcije za uspješniju provedbu i kontrolu provedbe EU legislative, usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s odredbama i obvezama koje proizlaze iz EU i međunarodnog zakonodavstva. Ova suradnja omogućuje neposrednu razmjenu iskustava, informacija i znanja s drugim inspektorima (prvenstveno iz EU) te usklađivanje inspekcijskog postupanja u svim zemljama članicama.

IMPEL organizacija

Organizacija Europske unije za provedbu i izvršenje propisa iz područja zaštite okoliša (The European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law - IMPEL) međunarodna je organizacija koja okuplja tijela nadležna za zaštitu okoliša država članica EU, zemalja pristupnica i zemalja kandidatkinja Europske unije i EEA zemalja. Organizacija je registrirana u Belgiji, a njezino pravno sjedište je u Bruxellesu, Belgija.

Tijekom 2024. godine, inspektori zaštite okoliša su aktivno sudjelovali u slijedećim radnim skupinama podprojekata IMPEL mreže po pojedinim tematskim cjelinama:

Stručna skupina za tematsku cjelinu - **Industrija i zrak**

- „*Poboljšanje kvalitete zraka*“ podskupina/projekt koji ima za cilj poboljšanje kvalitete zraka, te istražiti uspješnost provedbe EU direktiva u području kvalitete zraka i industrijskog onečišćenja.
- Podskupina/projekt „*Konferencija Stručne tematske skupine Industrija i zrak*“ je prikazala rad svih podskupina skupine „Industrija i zrak“. Tijekom konferencije prezentirana su iskustva stečena tijekom zajedničkih inspekcijskih nadzora provedenih u Grčkoj vezano na širenje neugodnih mirisa i Njemačkoj vezano na proizvodnju vodika.

Stručna skupina za tematsku cjelinu – **Otpad i prekogranični promet otpadom**

- Sprječavanje nepoštene prakse „*Free raiders*“ u sustavima gospodarenja otpadnom električnom i elektroničkom opremom predstavlja temu ove podskupine/projekta koji se bavi implementacijom direktiva o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi.
- „*Gospodarenje otpadom & kružno gospodarstvo*“ je skupina/projekt koja je potaknuta inicijativom o gospodarenju sekundarnim mineralnim sirovinama (nusproizvod i otpad kojemu je ukinut status otpada) u skladu s pravilima EU.
- Podskupina/projekt „*Nusproizvodi*“ intenzivno je radila na izradi priručnika vezano za postupak proglašavanja statusa nusproizvoda, korelacije s prekograničnim transportom nusproizvoda, skladištenjem nusproizvoda, te samim postupkom inspekcijskog nadzora takvih materijala.
- Podskupina/projekt „*Okolišna dozvola i kružna ekonomija*“ je radila na izradi priručnika za obveznike ishoda okolišne dozvole, nadležna tijela koja izdaju dozvole te inspekciju.

- Projekt „*Prekogranični promet otpada*“ bavi se nezakonitim oblicima trgovine otpadom kao jednim od najtežih oblika kaznenih djela protiv okoliša koji ima karakteristike organiziranog kriminala.
- U okviru podskupine/projekt „*Aktivnosti prisile u prekograničnom prometu otpadom*“ proveden je zajednički nadzor inspektora iz Slovenije, Austrije, Hrvatske, Mađarske i Nizozemske.

Stručna skupina za tematsku cjelinu – **Međusektorske teme i alati**

Na sastanku Stručne skupine su kao tri važne teme u kontroli okolišnog zakonodavstva prepoznate: 1. objedinjavanje pojedinačnih strategija i korištenje metode prioritizacije vezano za korištenje postojećih kapaciteta pojedinih tijela koja provode kontrolu okolišnog zakonodavstva, 2. klimatske promjene i objedinjavanje izdavanja dozvola u području okoliša i 3. korištenje novih tehnologija i podataka o promatranju zemlje za potrebe utvrđivanja činjenica u nadziranju prirode i bioraznolikosti, ilegalne sječe šuma, gospodarenju otpadom, ilegalne gradnje i dr. Projekti koji će dalje nastaviti s radom u ovoj tematskoj cjelini su:

- „*Program dijeljenja znanja i informacija - KIP*“ projekt koji se razvija u platformu za prenošenje znanja prikupljenog tijekom rada na pojedinim IMPEL projektima.
- „*Određivanje kriterija za procjenu štete u okolišu – CAED*“ koji je razvio trening trenera u suradnji s KIP projektom. Projektom je primarno razvijen priručnik za procjenu štete u okolišu.
- „*Korištenje prostornih podataka radi utvrđivanja štete u okolišu – GIEDA*“ projekt koji analizira nove tehnike koje mogu biti od pomoći pri otkrivanju kršenja okolišnih propisa.
- „IMPEL inicijativa dobrovoljne revizije – IRI“ – dobrovoljne revizije provedene su u Irskoj vezano za područje otpada te u Baskiji, Luksemburgu i Ukrajini vezano za industrijska postrojenja.
- „Inicijativa provođenja revizije na nacionalnom nivou uz podršku IMPEL tima – NPRI“ je projekt koji potiče zemlje da same analiziraju svoje probleme s vlastitim resurskima uz podršku projektnog tima.

ENPE mreža (EU Network of Prosecutors for the Environment)

Cilj ove mreže državnih odvjetnika specijaliziranih u području zaštite okoliša je povezivanje i dijeljenje iskustava i podataka u vezi s kaznenim djelima protiv okoliša.

Državo odvjetništvo Republike Hrvatske ima službenog predstavnika u ENPE mreži, a Državni inspektorat je od 2020. godine u statusu promatrača.

4.4. Pokazatelji provedbe plana i programa

Nadzori predviđeni godišnjim planom rada, koordinirani i tematski, provedeni su u okviru predviđenih rokova. Manja odstupanja u dinamici realizacije prema definiranim zaduženjima prisutna su uslijed zaprimljenih prijava u kojima se nadzori provode prioritarno, zajedno s drugim nadležnim inspektorima ili samostalno, a ovisno o sadržaju prijave.

Kao i prethodnih godina obavljani su kontrolni nadzori, nadzori po prijavama građana i nadzori povodom izvanrednih događaja. Na temelju statističkih pokazatelja u izvještajnom razdoblju, inspektori zaštite okoliša su u području primjene propisa kojima se uređuje zaštita okoliša, zaštita zraka, zaštita klime i ozonskog sloja te gospodarenje otpadom na temelju godišnjeg plana rada obavili ukupno **4.475 nadzora**. Važniji pokazatelji o postupanju IZO u 2024. godini dani su u Tablici 2.

Tablica br. 2: Važniji pokazatelji o postupanju IZO u 2024. godini

Pokazatelj	2024.
Broj nadziranih pravnih osoba	2.151
Broj nadziranih fizičkih osoba	565
Broj prvih nadzora	3.011
Broj kontrolnih nadzora	1.464
Broj nadzora pravnih osoba	3.706
Broj nadzora fizičkih osoba	769
Broj nadzora povodom prijave	1.412
Ukupan broj nadzora	4.475
Broj mjera na zapisnik	979
Broj donijetih rješenja	313
Broj izdanih (obaveznih) prekršajnih naloga	348
Broj podnijetih optužnih prijedloga	79
Broj podnijetih kaznenih prijava	12
NOVČANE KAZNE IZREČENE PO INSPEKCIJSKIM RJEŠENJIMA	
Broj rješenja o novčanim kaznama	29
Iznos novčanih kazni	593.547,74 €
NOVČANE KAZNE IZREČENE ZA PREKRŠAJE	
Iznos novčanih kazni izrečenih (obaveznim) prekršajnim naložima IZO	4.552.647,87 €
Iznos novčanih kazni izrečenih presudama prekršajnih sudova	325.152,47 €

Bitno je naglasiti da statistički podatak broja obavljenih nadzora uvelike ovisi o predmetu nadzora. Obavljanje jednog koordiniranog nadzora u području okoliša (bilo tzv. SEVESO postrojenja ili onog koji posjeduje rješenje o okolišnoj dozvoli) ili nadzora ovlaštenika za gospodarenje otpadom, nije moguće uspoređivati sa ciljanim nadzorima kontrole pojedinih obrazaca koje pravni subjekti moraju imati sukladno raznim zakonskim odredbama.

Najčešće naređene inspekcijske mjere bile su izrada, vođenje i dostava propisane dokumentacije, uklanjanje odbačenog ili nepropisno uskladištenog otpada, mjerenje emisija onečišćujućih tvari u zrak, prijava nepokretnih uređaja ili opreme koja sadrži kontrolirane tvari ili fluorirane stakleničke plinove u količini 3 kg ili više u registar PNOS (Prijava nepokretnih uređaja i opreme) te obveza kontrole propuštanja uređaja koji sadrže kontrolirane tvari ili fluorirane stakleničke plinove.

Zbog utvrđenih povreda propisa donijeto je **313 inspekcijskih rješenja sa 343 mjere**, od kojih 219 rješenja sa 240 mjera zbog povreda odredbi Zakona o gospodarenju otpadom, 30 rješenja sa 36 mjera zbog povreda odredbi Zakona o zaštiti zraka, 9 rješenja sa 9 mjera zbog povredi odredbi Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja te 16 rješenja sa 18 mjerom zbog povreda odredbi Zakona o zaštiti okoliša. Također je u 712 zapisnika izrečeno **979 mjera na zapisnik** i to 713 zbog povreda odredbi Zakona o gospodarenju otpadom, 126 zbog povreda odredbi Zakona o zaštiti zraka, 86 zbog povrede odredbi Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja, 53 zbog povreda odredbi Zakona o zaštiti okoliša te 1 zbog povrede odredbi Zakona o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja.

Podnijeto je i 12 kaznenih prijava i to 8 vezano na prekogranični promet otpadom, 3 zbog ugrožavanja okoliša otpadom i jedna zbog onečišćenja okoliša.

Zbog neizvršenja inspekcijskih mjera naređenih u upravnim postupcima pokrenutim u prethodnim godinama kao i tijekom 2024. godine, a koja su kontrolirana u predmetnom izvještajnom razdoblju, doneseno je 29 rješenja o novčanoj kazni te izrečeno **29 novčanih kazni** u ukupnom iznosu **593.547,74 €**.

Tijekom izvještajnog razdoblja ukupno su povodom optužnih prijedloga zaprimljene 162 presude odnosno rješenja općinskih sudova. Razmatrajući odluke općinskih sudova, vidljivo je da su u 109 slučajeva nadzirane osobe proglašene krivima, od čega 96 uz izricanje novčane kazne, 15 postupaka je obustavljeno (13 zbog zastare), odbačeno je 9 optužnih prijedloga, a u 29 slučajeva su nadzirane osobe oslobođene od optužbe.

5. ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE O PROVEDENIM KOORDINIRANIM INSPEKCIJSKIM NADZORIMA U OKVIRU MEĐUSOBNE SURADNJE S DRUGIM INSPEKCIJAMA U PODRUČJU OKOLIŠA

Zajednički inspekcijski nadzor inspekcije zaštite okoliša i ostalih suradnih inspekcija Državnog inspektorata, te inspekcije zaštite od požara i civilne zaštite Ministarstva unutarnjih poslova, nadležnih prema posebnim propisima za nadzor pojedinih sastavnica okoliša i zaštite od utjecaja opterećenja na okoliš, provodi se u koordiniranom inspekcijskom nadzoru na način kako je to određeno Zakonom o zaštiti okoliša, u skladu s godišnjim planom i programom rada inspekcije zaštite okoliša i drugih inspekcija.

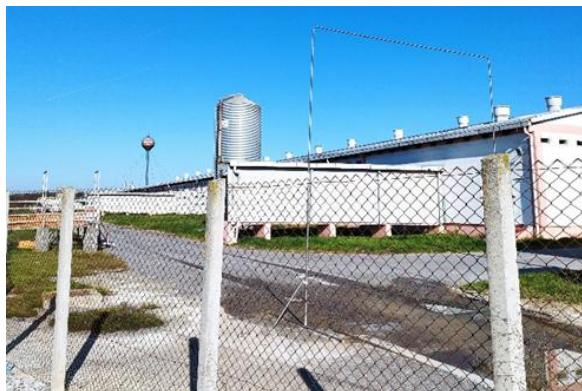
Godišnji plan koordiniranih inspekcijskih nadzora izrađuje se pomoću integrirane metode procjene rizika (IRAM), a temelji se na sustavnoj procjeni rizika koji predmetno postrojenje ili područje postrojenja predstavlja za zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš.

Okolišna dozvola je dozvola za rad postrojenja koja se izdaje u cilju cjelovite zaštite okoliša putem integriranog sprječavanja i kontrole onečišćenja, osiguravajući visoku razinu zaštite okoliša i uvjete za sprječavanje značajnog onečišćenja okoliša zbog industrijskih aktivnosti.

Operater je dužan ishoditi okolišnu dozvolu prije puštanja u rad postrojenja, uključujući probni rad, za rad postojećih postrojenja te prije značajne promjene u radu postrojenja namijenjenog obavljanju djelatnosti kojima se mogu prouzročiti industrijske emisije kojima se onečišćuje tlo, zrak, vode i more, utvrđene u Prilogu I. Uredbe o okolišnoj dozvoli (NN, br. 8/14 i 5/18). Provedba postupka ishoda okolišne dozvole propisana je Zakonom o zaštiti okoliša i Uredbom o okolišnoj dozvoli.

Temeljem navedenih propisa, kontinuirano se provode zajednički odnosno koordinirani inspekcijski nadzori u području zaštite okoliša operatera postrojenja, kao obveznika ishoda okolišne dozvole, koji višestruko opterećuju sastavnice okoliša ispuštajući emisije u zrak, vode, tlo i more, kako bi se provjerila i unaprijedila usklađenost postrojenja s uvjetima okolišne dozvole.

Koordinirani inspekcijski nadzori u 2024. godini su obuhvatili operatere industrijskih postrojenja složenih sustava iz djelatnosti kojima se mogu prouzročiti industrijske emisije, kao što su: energetika, proizvodnja i prerada metala, industrija minerala, kemijska industrija, gospodarenje otpadom te druge djelatnosti uključujući industrijska postrojenja za proizvodnju papira ili kartona, klaonice, obradu i preradu sirovina za proizvodnju hrane ili hrane za životinje, intenzivan uzgoj životinja (peradi i

svinja) te površinske obrade tvari, predmeta ili proizvoda u kojima se koriste organska otapala, sukladno navedenom Prilogu I. Uredbe o okolišnoj dozvoli.

Područja postrojenja koja na svojim lokacijama obavljaju djelatnosti kojima se opasne tvari skladište, prerađuju, proizvode ili su prisutne kao sirovina, proizvod, nusproizvod, ostatak ili među proizvod, uključujući i one tvari za koje se može pretpostaviti da mogu nastati u slučaju nesreće, a koje mogu imati štetne posljedice za zdravlje ljudi, materijalna dobra te prirodu i okoliš (Seveso postrojenja), obvezna su s istima postupati prema Uredbi o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (NN, br. 44/14, 31/17 i 45/17).

Opasne tvari i grupe tvari odnosno kategorije opasnih tvari te njihove granične količine određene su Prilogom I.A navedene Uredbe. Područja Seveso postrojenja s obzirom na prisutnost količine opasnih tvari razlikujemo kao područja postrojenja višeg razreda (koja posjeduju velike količine opasnih tvari) i područja postrojenja nižeg razreda (koja posjeduju male količine opasnih tvari).

Koordinirani inspekcijski nadzori područja Seveso postrojenja obuhvaćaju planirane i sustavne

preglede tehničkih, organizacijskih i upravljačkih sustava, koji se primjenjuju u postrojenju i usmjereni su na provjeru usklađenosti sustava upravljanja sigurnošću (SUS) operatera, provjeru provedbe relevantne politike sprječavanja velikih nesreća (PSVN) koju je operater objavio. Isto tako, provjeru podudarnosti konfiguracije postrojenja s onim što je operater naveo u Izvješću o sigurnosti (IoS), kao i provjeru provedbe zahtjeva/naloga iz prethodnih inspekcijskih nadzora.

Prema podacima prijavljenim u bazu Registra postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari (RPOT) na području Republike Hrvatske je evidentirano ukupno 38 operatera koji upravljaju sa 74 područja Seveso postrojenja, od kojih su 35 područja postrojenja višeg razreda i 39 područja postrojenja nižeg razreda.

Prema godišnjem planu i programu rada za 2024. godinu izrađen je godišnji plan koordiniranih inspekcijskih nadzora, koji je obuhvatio 97 postrojenja operatera, od kojih 66 postrojenja ima okolišnu dozvolu (OD), a 31 je područje Seveso postrojenja (13 nižeg razreda i 18 višeg razreda) od kojih njih 7 ima i okolišnu dozvolu.

Tijekom 2024. godine, a ovisno o vrsti djelatnosti operatera, u koordiniranim inspekcijskim nadzorima, osim inspektora zaštite okoliša, sudjelovali su i vodopravni inspektori (VOD), sanitarni inspektori (SAN), elektroenergetski inspektori (EE), inspektori opreme pod tlakom (OPT), inspektori zaštite od požara (ZOP), inspektori rada u području zaštite na radu (ZNR), veterinarski inspektori (VET), poljoprivredni inspektori (POLJ), rudarski inspektori (RUD) te inspektori civilne zaštite (ICZ). U koordiniranim inspekcijskim nadzorima od planiranih 97 postrojenja operatera inspektori su nadzirali 96 postrojenja i obavili ukupno 842 inspekcijska nadzora.

Nakon provedenih zajedničkih nadzora i dostavljenih izvještaja o rezultatima nadzora suradnih inspekcija, inspektor zaštite okoliša kao koordinator, provodi obavezni postupak integriranog ocjenjivanja operatera postrojenja uz pomoć web alata - integrirane metode procjene rizika (IRAM), čiji je rezultat procijenjeni rizik, koje predmetno postrojenje ili područje postrojenja predstavlja za zdravlje ljudi, materijalna dobra ili okoliš. Ovisno o rezultatima procjene, svi operateri se moraju nadzirati najmanje jednom u tri godine.

Temeljem tako provedenih složenih i sveobuhvatnih nadzora, dobiveni su podaci o utjecaju rada postrojenja na pojedine sastavnice okoliša uslijed ispuštanja onečišćujućih tvari, koje se prate na nacionalnoj razini, kao i usklađenosti rada operatera postrojenja s uvjetima iz okolišne dozvole. Isto tako, nadzorima područja Seveso postrojenja dobiveni su podaci o primjeni sustava upravljanja sigurnošću područja postrojenja operatera i njihovoj usklađenosti s Politikom sprječavanja velikih nesreća i/ili Izvješćem o sigurnosti.

Prikaz podataka o nadziranim operaterima postrojenja i usklađenost rada operatera s obzirom na nalaz pojedinih inspekcija nalazi se u tablici 3.

Tablica br. 3.: Prikaz podataka o usklađenosti rada nadziranih operatera u 2024. godini

RED. BROJ	NAZIV OPERATERA	IZO	VOD	SAN	EE	OPT	ZOP	ZNR	VET	POLJ	RUD	ICZ
1.	AEKS d.o.o.				✓							
2.	COCA COLA HBC HRVATSKA d.o.o.				*		✓	✓				
3.	CAA d.o.o.			✓	✓							
4.	PIŠKORNICA - SANACIJSKO ODLAGALIŠTE d.o.o. - Odlagalište otpada "Piškornica"											
5.	LIPOVICA d.o.o			✓	✓		✓					
6.	INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. - Terminal Osijek	✓	✓		*							✓
7.	JANAF d.d. - Terminal Žitnjak				✓		✓					
8.	MIAGRO ENERGO d.o.o. - BPP za obradu otpada	✓	✓		✓			✓				
9.	CIAN d.o.o. - Centar za sakupljanje, predobradu, obradu i skladištenje otpada Karabaš - Solin	✓										
10.	MESSER CROATIA PLIN d.o.o. - Zaprešić	✓										
11.	INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. - Rafinerija nafte Rijeka		✓				✓	✓				
12.	JANAF d.d. - Terminal Sisak											
13.	BRODOSPLIT d.d.	✓	✓		✓		*	✓				✓
14.	HEMPEL d.o.o.	✓		✓	✓		✓					✓
15.	HS PRODUKT d.o.o. - Sajevec											
16.	PLAMA-ORIOLIK d.o.o.	✓	*	✓	*		*					
17.	BRODOMERKUR d.d.											
18.	HEP PROIZVODNJA d.o.o. - TE-TO Osijek											
19.	INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. - OS Šandrovac											
20.	MESSER CROATIA PLIN d.o.o. - Kutina		✓	✓			✓					
21.	FERRO-PREIS d.o.o.	✓		*				✓				

22.	PETROL d.o.o. - UNP Skladište i punionica Kukuljanovo	✓					✓				
23.	PIK Vrbovec plus d.o.o.			*							
24.	P P K KARLOVAČKA MESNA INDUSTRIJA d.d.		✓	✓	✓		✓				
25.	BUTAN PLIN d.o.o. - UNP Skladište Podpićan			✓			✓	✓			✓
26.	HOSPIRA ZAGREB d.o.o. - VBP Savski Marof										
27.	PREMIFAB d.o.o.						✓				
28.	BIKARAC d.o.o. - CGO	✓	✓				✓				
29.	VITREX d.o.o. - Postrojenje za proizvodnju biogoriva										
30.	ALUFLEXPAC NOVI d.o.o. - Pogon Drniš										
31.	ENERGIJA GRADEC d.o.o. - BPP Gradec		*				*				
32.	HEP-PROIZVODNJA d.o.o. - TE Plomin II						✓	✓			
33.	AGROKOKA - PULA d.o.o. - Farma za uzgoj pilenki Želiski						✓				
34.	IMPOL-TLM d.o.o.						✓				
35.	KRONOSPAN CRO d.o.o.				✓		✓				
36.	LNG Hrvatska d.o.o.										
37.	BUTAN PLIN d.o.o. - UNP Skladište Zaprešić						*				
38.	IND-EKO d.o.o. - Pogon Urinj										
39.	ENERGIJA GRADEC d.o.o. - BPP Mitrovac										
40.	HEP-PROIZVODNJA d.o.o. - TE Rijeka										
41.	INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. - Terminal Solin				✓						
42.	SIPRO d.o.o.		✓	✓	✓						
43.	ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. - Podružnica Čistoća - Odlagalište otpada Prudinec/Jakuševac				✓		*				
44.	HEP-PROIZVODNJA d.o.o. - TE-TO Zagreb				*		*	✓			
45.	TURISTHOTEL d.d. - TN Zaton	✓			✓		✓				

46.	VINDON d.o.o. - Farma purana Klokočevik				✓							
47.	DUKAT d.d. - Tvornica Bjelovar				✓		✓		✓			
48.	VETERINARSKA AMBULANTA MARTES d.o.o. - Farma Trnava	✓				✓						
49.	BAKROTISAK d.d.						*					
50.	METIS d.d. - Podružnica Kukuljanovo							✓				
51.	TVORNICA ULJA ČEPIN d.d.			✓	✓							
52.	CE-ZA-R d.o.o. - Centar za reciklažu, Grad Zagreb						✓					
53.	INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. - MOS Đeletovci											
54.	GIRK KALUN d.d.											
55.	HEP-PROIZVODNJA d.o.o. - EL-TO Zagreb	*			*			✓				
56.	P.P.C. BUZET d.o.o. - LJEVAONICA ROČ				✓		✓	✓				
57.	VINDON d.o.o. - Farma purana Banovci						*					
58.	BUTAN PLIN d.o.o. - UNP Skladište Novigrad	✓			✓		*					
59.	DILJ industrija građevinskog materijala d.o.o. - Pogon Našice											
60.	LUNETI d.o.o. - Postrojenje za intenzivan uzgoj kokoši nesilica, Sveti Đurđ			✓								
61.	CIAN d.o.o. - Građevina za skladištenje otpada u Šibeniku	✓										
62.	INTERCAL d.o.o. - Tvornica vapna 1 / Tvornica vapna 2											
63.	NFS CINK d.o.o.	*										
64.	BELJE PLUS d.o.o. - PC Tvornica stočne hrane Darda			*								
65.	INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. - Rafinerija nafte Sisak		*			*	*					*
66.	INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. - OS Beničanci											
67.	KOKA d.d. - Industrija mesa						*					
68.	BELJE PLUS d.o.o. - Farma Brod, Pustara 2	✓							✓			

69.	HEP PROIZVODNJA d.o.o. - KTE Jertovec		☑									
70.	OMIAL NOVI d.o.o.						☑					
71.	WIENERBERGER d.o.o.		*	☑	☑		☑					
72.	LIPOVAČA PRKOS d.o.o - Svinjogojska farma								*			
73.	PETROL d.o.o. - UNP Skladište i punionica Unešić											
74.	ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. - Zrinjevac - Kompostana 'Prudinec/Jakuševac', Zagreb											
75.	NOVPROS d.o.o. - BPP Mala Branjevina 1	☑										
76.	PETROKEMIJA d.d.		*				☑					
77.	MESNA INDUSTRIJA NATURA d.o.o. - Farma svinja u tovu, Đurđevac	☑	☑		☑		☑					
78.	HARTMANN d.o.o.				*		☑					
79.	NEXE d.d.					*						
80.	BELJE PLUS d.o.o. - Farma DARDA I											
81.	KOKA d.d. - Tvornica stočne hrane			☑	☑							
82.	FANON d.o.o., Tvornica stočne hrane - Farma za uzgoj pilića Sveti Đurđ	☑			*		*					
83.	PETROL d.o.o. - UNP Skladište i punionica Banići						*					
84.	ROCKWOOL ADRIATIC d.o.o.						☑	☑				
85.	WEST d.o.o. - Nukleus farma za proizvodnju nazimica Stari Seleš	☑										
86.	BELJE PLUS d.o.o. - Farma PODLUGOVI	☑							*			
87.	JANAF d.d. - Terminal Virje		☑									
88.	P.P.C. Tvornica Buzet d.o.o.	☑			*		☑	☑				
89.	PLIVA HRVATSKA d.o.o.					*						
90.	C.I.A.K. d.o.o. - Centar za reciklažu akumulatora i baterija	☑										
91.	HRVATSKA INDUSTRIJA ŠEĆERA d.d.				*	*	*					

92.	OBRT PETRINJAK - Farma za uzgoj peradi											
93.	PLAMEN d.o.o.					*	*					
94.	ARGUMENTUM VITAE d.o.o. - Svinjogojiska farma Veliki Otok						*					
95.	BELJE PLUS d.o.o. - Farma GRADEC		☑									
96.	VINDON d.o.o. - Farma purana Zadubravlje											
97.	VETROPACK Straža tvornica stakla d.d.			*								

Legenda:

	Nadzorima nisu utvrđene povrede propisa
*	Nadzorima su utvrđene povrede propisa (izdano rješenje ili zapisnički naređene mjere) kontrolni nadzor nije obavljen ili je stranka još u ostavljenom roku
☑	Nadzorima su utvrđene povrede propisa, <u>ali su nepravilnosti otklonjene</u> – utvrđeno u kontrolnom nadzoru
☒	Nadzorima su utvrđene povrede propisa, <u>ali nepravilnosti nisu otklonjene</u> – utvrđeno u kontrolnom nadzoru
	Koordinirani nadzor je proveden, ali nije dostavljen izvještaj
	Koordinirani nadzor nije proveden

Zbog pojave zarazne bolesti (afričke svinjske kuge) i poštivanja propisanih mjera kontrole tijekom 2023. nisu provedeni planirani koordinirani inspekcijski nadzori pet postrojenja (farme za intenzivan uzgoj svinja), stoga su nadzori tih operatera uvršteni u program koordiniranih inspekcijskih nadzora i provedeni su u 2024. godini. Zbog izvanrednog događaja tj. provođenja istražnog postupka nakon odrona na odlagalištu otpada Jakuševac/Prudinec obustavljen je rad kompostane u 2024., stoga nije obavljen planirani koordinirani inspekcijski nadzor kompostane te se isti planira provesti u 2025. godini.

U provedbi koordiniranih inspekcijskih nadzora sudjelovalo je ukupno 11 inspekcija od kojih je svaka nadzirala primjenu propisa iz svoje nadležnosti za nadzor pojedinih sastavnica okoliša i zaštite od utjecaja opterećenja na okoliš, prilikom čega su utvrđene nepravilnosti/nedostaci i povrede propisa kako slijedi:

Inspekcija zaštite okoliša je utvrdila povrede propisa kod 24 operatera. Naređeno je ukupno 28 mjera na zapisnik kod 20 operatera, od čega je 19 operatera izvršilo sve mjere u zadanom roku, a 1 operater nije izvršio naređenu mjeru. Pokrenutim upravnim postupcima izdana su 2 rješenja, od čega je 1 operater izvršio sve mjere u zadanom roku, a 1 rješenje nije izvršeno. Zbog utvrđene povrede propisa izdano je 5 prekršajnih naloga.

Vodopravna inspekcija je utvrdila povrede propisa kod 17 operatera. Naređeno je ukupno 6 mjera na zapisnik kod 5 operatera, od čega su 4 operatera izvršila sve mjere u zadanom roku, dok 1 operater nije izvršio naređenu mjeru. Pokrenutim upravnim postupcima izdano je 16 rješenja od čega je 7 operatera izvršilo sve mjere u zadanom roku, a 6 rješenja nije izvršeno. Zbog utvrđene povrede propisa izdano je 11 prekršajnih naloga i podnesen 1 optužni prijedlog.

Sanitarna inspekcija je utvrdila povrede propisa kod 15 operatera. Naređeno je ukupno 6 mjera na zapisnik kod 6 operatera, od čega je 5 operatera izvršilo sve mjere u zadanom roku, dok 1 operater nije izvršio naređenu mjeru. Pokrenutim upravnim postupcima izdano je 9 rješenja, od čega 7 operatera izvršilo mjere u zadanom roku, a 2 rješenja nisu izvršena. Zbog utvrđene povrede propisa podnesen je 1 optužni prijedlog.

Elektroenergetska inspekcija je utvrdila povrede propisa kod 31 operatera. Naređeno je ukupno 19 mjera na zapisnik kod 13 operatera, od čega je 11 operatera izvršilo sve mjere u zadanom roku, dok 2 operatera nisu izvršila naređene mjere. Pokrenutim upravnim postupcima izdana su 23 rješenja, od čega je 10 operatera izvršilo sve mjere u zadanom roku, a za 12 rješenja nije istekao rok za izvršenje. Zbog utvrđene povrede propisa podnesen je 1 optužni prijedlog.

Oprema pod tlakom je utvrdila povrede propisa kod 6 operatera. Naređeno je ukupno 6 mjera na zapisnik kod 6 operatera, od čega je 1 operater izvršio sve mjere u zadanom roku, dok su preostale mjere u roku za izvršenje.

Inspekcija zaštite od požara je utvrdila povrede propisa kod 40 operatera. Naređeno je ukupno 58 mjera na zapisnik kod 31 operatera, od čega je 20 operatera izvršilo sve mjere u zadanom roku, dok 11 operatera nije izvršilo naređene mjere. Pokrenutim upravnim postupcima izdano je 10 rješenja, od čega je 5 operatera izvršilo sve mjere u zadanom roku, a 5 rješenja nije izvršeno. Zbog utvrđene povrede propisa izdana su 3 prekršajna naloga.

Zaštita na radu je utvrdila povrede propisa kod 15 operatera. Naređeno je ukupno 29 mjera na zapisnik kod 9 operatera od čega je 8 operatera izvršilo sve mjere u zadanom roku, dok 1 operater nije izvršio naređenu mjeru. Pokrenutim upravnim postupcima izdano je 8 rješenja za 7 operatera koji su izvršili sve mjere u zadanom roku.

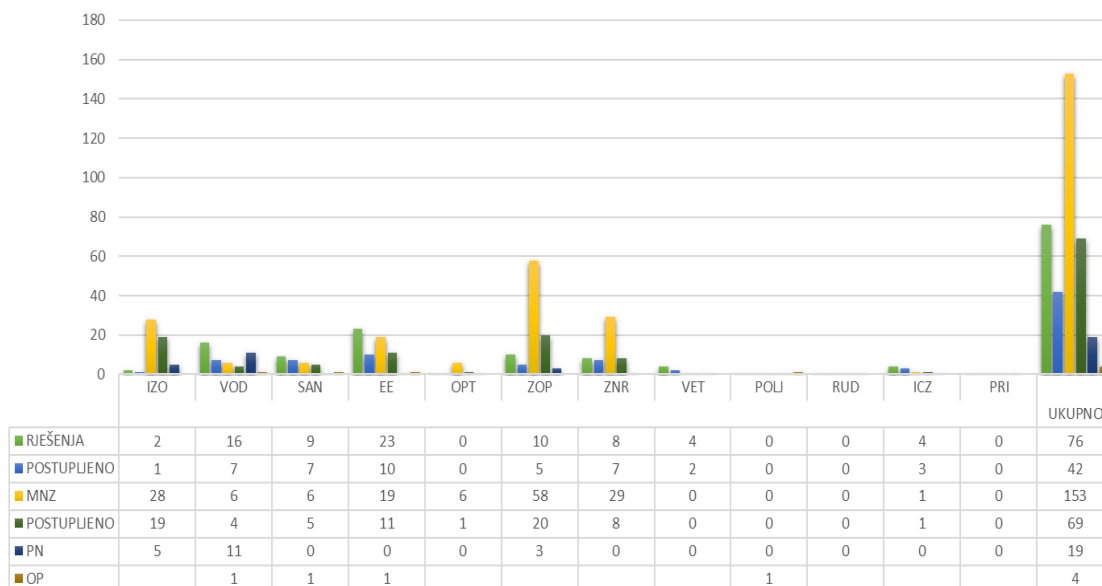
Veterinarska inspekcija je utvrdila povrede propisa kod 4 operatera. Pokrenutim upravnim postupcima izdana su 4 rješenja za 4 operatera od čega su 2 operatera izvršila sve mjere u zadanom roku, a 2 rješenja nisu izvršena.

Poljoprivredna inspekcija je utvrdila 1 nepravilnost. Zbog utvrđene povrede propisa podnesen je 1 optužni prijedlog.

Inspekcija civilne zaštite je utvrdila povredu propisa kod 5 operatera. Naređena je 1 mjera na zapisnik kod 1 operatera koja je izvršena u zadanom roku. Pokrenutim upravnim postupcima izdana su 4 rješenja za 4 operatera od čega su 3 operatera izvršila sve mjere u zadanom roku, a 1 rješenje nije izvršeno.

Rudarska inspekcija nije utvrdila nepravilnosti u postupanju nadziranih operatera.

POSTUPANJE INSPEKCIJE U KN 2024

U koordiniranim inspekcijskim nadzorima provedenim tijekom 2024. godine od ukupnog broja nadziranih postrojenja (96) u 20 (20,83 %) postrojenja nisu utvrđene nepravilnosti ni povrede propisa, odnosno operateri su usklađeni sa svim propisima. U 76 postrojenja (79,17 %) utvrđene su određene nepravilnosti/nedostaci i povrede propisa. Bitno je naglasiti da je u 19 postrojenja utvrđena neusklađenost s uvjetima okolišne dozvole i u 5 područja Seveso postrojenja utvrđena je neusklađenost u sustavima upravljanja sigurnošću. Za preostala 52 postrojenja utvrđene su određene nepravilnosti/nedostaci prema posebnim propisima, zavisno o upravnom području iz djelokruga nadležnosti pojedine inspekcije. Sveukupno je u upravnim postupcima doneseno ukupno 76 rješenja, naređene su 153 mjere na zapisnik, izdano je 19 prekršajnih naloga i podnesena su 4 optužna prijedloga.

Razlika u broju naređenih i izvršenih mjera proizlazi iz činjenice da su za neke naređene mjere izdani duži rokovi za izvršenje, koji prelaze u sljedeću godinu. Stoga u 2024. godini nisu bile provedene sve kontrole izvršenja rješenja, odnosno kontrole mjera na zapisnik, već se planiraju obaviti u 2025. godini.

Sukladno zakonskoj obvezi propisanoj Zakonom o zaštiti okoliša, zainteresirana javnost se na web stranici Državnog inspektorata kvartalno obavještavala o nadziranim operaterima postrojenja i rezultatima provedbe koordiniranih inspekcijskih nadzora.

Zaključak

IZO kao nositelj kontinuiranog planiranja, organiziranja i provedbe koordiniranih inspekcijskih nadzora, u suradnji s ostalim suradnim inspekcijama, kroz višegodišnje razdoblje nadzire sastavnice okoliša kao i provedbu propisa donesenih u svrhu zaštite od utjecaja opterećenja zahvata na okoliš. Na temelju sustavne procjene rizika te opetovanim nadzorima operatera koji imaju okolišnu dozvolu i područja Seveso postrojenja provodi se sustavni nadzor, usklađivanje s propisima, kao i praćenje izvršenja neophodnih mjera kod aktivnih operatera na području Republike Hrvatske.

Tijekom 2024. godine provedeni su koordinirani inspekcijski nadzori postrojenja različitih djelatnosti i tehnoloških procesa, što je uključivalo i najsloženija industrijska postrojenja, koja potencijalno mogu ugroziti kakvoću života i zdravlja te sigurnost ljudi u njihovom okruženju.

Aktivnom i redovitom provjerom korištenja najbolje raspoloživih tehnika, uporabe proizvoda, opreme i uređaja, te sustava održavanja projektiranih parametara postrojenja, a koji su određeni kao najpovoljniji po okoliš, provedeni zajednički odnosno koordinirani inspekcijski nadzori u velikoj mjeri doprinose unaprjeđenju učinkovitosti rada postrojenja i podizanju svijesti operatera o njihovoj ulozi u sprječavanju i smanjenju negativnog utjecaja na sastavnice okoliša.

Dosadašnja kontinuirana praksa je pokazala kako se zajedničkim djelovanjem i redovitom kontrolom usklađenosti propisa u području okoliša i provedbom inspekcijskih mjera podiže razina sigurnosti i smanjuje negativan utjecaj onečišćenja na zdravlje i okoliš. Također, stečena iskustva pomažu u usavršavanju rada inspekcijskih službi jer zahtijevaju praćenje najbolje raspoloživih tehnika, kao i usklađenost s promjenama zakonskih regulativa. Edukacijom i aktivnim sudjelovanjem u raznim aktivnostima moguće je dodatno ojačati kapacitete i unaprijediti rad inspektora za pravodoban i učinkovit način obavljanja inspekcijskih poslova i za uspješniju provedbu okolišnog zakonodavstva.

6. OCJENA PRIMJENE PROPISA O ZAŠTITI OKOLIŠA

6.1. Zakon o zaštiti okoliša

Kontrolom primjene odredbi Zakona o zaštiti okoliša, IZO je u 2024. godini utvrdila nepravilnosti u radu nadziranih osoba koje su se u najvećem broju slučajeva odnosile na nepravovremeno dostavljanje izvješća i/ili podataka nadležnim tijelima a u manjoj mjeri na usklađenje rada sa izdanim dozvolama te neprovođenje mjera zaštite okoliša i praćenja stanja okoliša određenih u aktima o procjeni utjecaja zahvata na okoliš.

Zbog utvrđenih nepravilnosti dano je 53 mjera na zapisnike i donijeto je 16 rješenja sa 18 naređenih mjera.

6.2. Zakon o zaštiti zraka

U cilju zaštite zraka kao jedne od sastavnica okoliša i poboljšanja njegove kvalitete na određenom području, nadzor IZO vezano na primjenu odredbi Zakona o zaštiti zraka i provedbenih propisa odnosio se osobito na kontrolu nepokretnih izvora onečišćujućih tvari u zrak odnosno da li su ti izvori izgrađeni ili proizvedeni, opremljeni i održavani na način da u zrak ne ispuštaju, odnosno ne unose onečišćujuće tvari iznad propisanih vrijednosti, a što se u najvećoj mjeri dokazivalo podacima o mjerenju emisija onečišćujućih tvari u zrak provedenim od strane ovlaštenih pravnih osoba.

Zbog utvrđenih nepravilnosti dano je 126 mjera na zapisnike i donijeto je 30 rješenja sa 36 naređenih mjera.

Najčešće utvrđena nepravilnost u radu nadziranih osoba odnosila se na izradu, vođenje i dostavu propisane dokumentacije te obavljanje mjerenja emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora.

6.3. Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja

U cilju ublažavanja klimatskih promjena i zaštite ozonskog sloja, nadzor IZO vezano na primjenu odredbi Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja i provedbenih propisa odnosio se na provjeru obavljanja prikupljanja, provjere propuštanja, ugradnje i

održavanja ili servisiranja opreme i uređaja koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj ili fluorirane stakleničke plinove ili o njima ovise te ispunjavanje obveza praćenja, izvješćivanja, verificiranja i trgovanja u sustavu trgovanja emisijama stakleničkih plinova.

Zbog utvrđenih nepravilnosti dano je 86 mjera na zapisnike i donijeto je 9 rješenja sa 9 naređenih mjera.

Najčešće utvrđena nepravilnost u radu nadziranih osoba odnosila se na izradu, vođenje i dostavu propisane dokumentacije, zatim kontrolu propuštanja uređaja koji sadrže kontrolirane tvari ili fluorirane stakleničke plinove te obavljanje djelatnosti servisiranja rashladnih i klimatizacijskih uređaja bez važeće dozvole.

6.4. Zakon o gospodarenju otpadom

Obzirom na to da gotovo svaka osoba koja obavlja neku djelatnost istovremeno stvara i otpad, provedba propisa vezano za gospodarenje otpadom predmet je gotovo svakog nadzora pa je tijekom obavljanja nadzora u 2024. godini, IZO utvrdila najviše nepravilnosti u primjeni Zakona o gospodarenju otpadom i pripadajućih provedbenih propisa. Zbog utvrđenih nepravilnosti dano je 713 mjera na zapisnike i donijeto je 219 rješenja s 240 naređenih mjera.

Najveći broj naređenih mjera odnosio se na dokumentaciju vezanu za gospodarenje otpadom koja nije vođena ili nije vođena na propisani način i na uklanjanje odbačenog ili nepropisno uskladištenog otpada zatim na označavanje spremnika kao i rad suprotan dobivenoj dozvoli za gospodarenje otpadom.

6.5. Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja

Kao i prethodnih godina u pravilu su zaprimane prijave građana koje se odnose na problematiku rasvjetljavanja vanjskom rasvjetom koje su dostavljane na mjerodavno postupanje komunalnom redarstvu jedinica lokalne samouprave.

Odredbama ovoga Zakona propisana je nadležnost IZO, elektroenergetske inspekcije, tržišne inspekcije i komunalnog redarstva jedinica lokalne samouprave i Grada Zagreba za obavljanje nadzora nad provedbom tog Zakona i provedbenih propisa donesenih na temelju ovog Zakona. Također je propisano da se na pitanja koja nisu uređena tim Zakonom primjenjuju propisi kojima se uređuje područje zaštite okoliša i prirode, elektroenergetike, prostornog uređenja, gradnje, uporabe i održavanja građevine, pravnog statusa javnih cesta i sigurnosti prometa na cestama, učinkovitog korištenja energije, komunalnog gospodarstva, jedinica lokalne samouprave i područne (regionalne) samouprave, tehničkih zahtjeva za proizvode i ocjenjivanje sukladnosti te posebni zakoni kojima se ustrojava građevinska inspekcija, inspekcija cestovnog prometa i cesta, tržišna inspekcija, sanitarna inspekcija, inspekcija sigurnosti plovidbe, inspekcija zaštite okoliša, inspekcija u području zaštite na radu te inspekcija u području elektroenergetike.

Slijedom takvih odredbi dolazi do negativnog sukoba nadležnosti. Posebno se ističu nesukladnosti odredbi članka 18. i članka 20. Zakona, vezano uz razgraničenje nadležnosti IZO i komunalnih redara JLS i Grada Zagreba, naročito imajući u vidu odredbu članka 11. istog Zakona, kojom odredbom su propisane dužnosti i obveze operatora javne rasvjete kod upravljanja javnom rasvjetom, te su stavkom 5. istog članka propisana zabranjena postupanja operatera taksativnim nabrojanjem.

7. PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE RADA

Nadzori u zaštiti okoliša, zbog širokog spektra područja koje pokrivaju, a samim time i izuzetno opsežne zakonske regulative, svrstavaju se među najzahtjevnije nadzore pravnih i fizičkih osoba.

Prijedlozi za unaprjeđenje rada IZO su mjere koje se provode kontinuirano.

Osim zastupljenosti osnovnih i nužnih kvalifikacija, kao i stručnog znanja i vještina inspektora stečenih u praksi, kontinuirano se radi na jačanju multidisciplinarnog pristupa i specijalizaciji inspektora za pojedine tehnološke procese radi ispunjavanje osnovnih preduvjeta za uspješan nadzor složenih tehnoloških postupaka, cjelina i građevina, kao i poduzimanje odgovarajućih mjera u slučaju velikih nesreća.

Obzirom na široku legislativu i veliki broj obveznika nužno je zapošljavanje novih inspektora zaštite okoliša vodeći računa da je za stjecanje odgovarajućeg iskustva i postizanje samostalnosti u radu novozaposlene osobe na mjestu inspektora nužno vrijeme za osposobljavanje.

Osim skrbi o kadrovskoj ekipiranosti potrebno je daljnje stručno osposobljavanje i učinkovit prijenos znanja, iskustva i dobre prakse održavanjem tematskih radionica u koje su uključene i druge suradne inspekcije, a naročito:

- daljnje unaprjeđenje inspekcijskih službi u području okoliša korištenjem smjernica i uputa nastalih tijekom provedbe projekata
- daljnje jačanje institucionalne povezanosti sa drugim tijelima, posebno onima koja su usko povezana sa zaštitom okoliša, a kako bi se omogućila bolja suradnja i razmjena informacija u cilju učinkovitijeg provođenja inspekcijskih nadzora;
- kontinuirano ažuriranje obveznika inspekcijskog nadzora i daljnji razvoj i primjena metoda za određivanje prioriteta inspekcijskih nadzora na temelju kapaciteta onečišćenja i/ili rizičnosti postrojenja;
- daljnji aktivan rad kroz projekte i aktivnosti mreža inspektora zaštite okoliša u čijem radu IZO sudjeluju već dugi niz godina;
- daljnja uspostava sustavnog prijenosa znanja i vještina predstavnika IZO stečenih u radu međunarodnih mreža i organizacija;
- daljnje kontinuirano unaprjeđenje sustava informiranja javnosti o djelokrugu i rezultatima rada IZO u svrhu povećanja povjerenja javnosti u inspekcijske službe i njihov rad.